

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 «
Pe o lună . 2 «

Nral de Duminecă

Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și :
America . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA :
Miksa utca 2—3.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se îna-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

În temnița culturii ungurești.

Zilele trecute am avut prilejul de a constata în Arad un lucru foarte caracteristic pentru situația culturală din Ungaria.

Un profesor francez, care în patria sa, pentru convingerile sale politice regaliste, și-a pierdut postul, d. A. Charles, anunțase în Arad o conferință literară cu dicțiuni din autori francezi. Nu era unul din cei mai de frunte reprezentanți ai culturii franceze, dar în sfârșit, era un intelectual din Franța, unul din reprezentanții limbii și literaturii franceze.

Și Aradul, înțelegem mai ales Aradul unguresc, și-a arătat într'un mod nu se poate mai caracteristic toată icoana sa culturală. Din tot orașul acesta de vre-o 65,000 de locuitori — opt persoane au »umplut« sala, dintre cari 3 români, vre-o 4 francezi aruncați aici de soartă, și abea un singur ungur.

Nu ne mai oprim asupra impresiei ce va fi dus de aici profesorul francez, deși putem aștepta cu o legitimă curiozitate capitoul ce a făgăduit să rezerve Ungariei. Dar cazul lui nu-i o simplă întâmplare, ci un fapt foarte tipic pentru toată situația culturală din Ungaria. Pe când în România un profesor, d. Simion Mîndrescu, se gândește la publicarea unei reviste răspânditoare a culturii germane spre a mai reduce influența celei franceze prea înrădăcinate, și spre a îmbogăți cultura românească cu elemen-

tele celei germane, la noi nu poate fi temerea asta.

Cultură franceză în Ungaria? E o împărechere de cuvinte care sună ca o ironie. Un ungur ce se respectă, un adevărat »patriot« nu învață limbi străine, nu citește literaturi străine. Cultura ungurească poate sta alături de orice cultură străină, a apusului, le întrece chiar prin geniul ei original și strălucitor. Cultura ungurească cuprinde toate elementele unei culturi moderne și dispensează de cunoștința altor culturi!

Să nu credeți că-i o glumă. Cine a făcut o școală ungurească, cine a frecventat măcar un liceu unguresc — și numărul acestora între noi e dureros de mare — știe bine că aceasta e concepția ce se sădește în elevi în școlile ungurești. Ea e o axiomă și cine îndrăznește a se îndoii e un patriot rău. De aici urmează disprețul pentru orice cultură străină, neglijarea limbilor străine. Limba franceză nu se face aproape de loc în licee, cel mult ca un obiect facultativ pe care elevii îl pot preferi limbii grecești. Limba germană? E o virtute a nu o învăța, a o neglija, și profesorii se întrec cu elevii în virtutea asta »patriotică«, »combătând« astfel cu mult succes »germanizarea«. Singur poporul șiret și gheșeftar al lui Israil înjură, dar învață limba nemțească.

Ce ne privește însă pe noi cultura păturii intelectuale ungurești? Foarte mult. O parte foarte mare, poate majoritatea cărturarilor noștri, iese din aceleaș școli ungurești, poartă pecetia aceleiaș culturi, aceleiaș gândiri ca și cărturarii unguri. Urmările

sunt evidente. Câți dintre ei vorbesc vre-o limbă străină, câți știu bine nemțește și mai ales franțuzește?

Generația noastră mai veche avea toată cultură germană și nu găseai intelectual român în Ungaria care să nu fi știut bine nemțește. Azi numărul lor scade neconținut și nu se mai găsesc decât printre sași și în Bănat, unde însă nu se vorbește limba literară ci mai mult un fel de șvăbească dialectală.

Cât pentru cultura franceză stăm mult mai rău. Numărul intelectualilor noștri cari înțeleg un text francez e foarte mic și se citește foarte puțin franțuzește.

A cui e vina? Va fi poate și a noastră în parte, dar numai în parte mai mică. Vina e a împrejurărilor politice în cari trăim. *Tot sistemul politic actual din țara noastră țintește de a ne îndrepta cu toate mijloacele, pe toate cărările, spre limba și cultura ungurească și de a ne depărta de orice cultură străină, izolându-ne mai ales de marile culturi ale apusului.*

Mijloacele de cari uzează guvernele urmăresc în mod sistematic scopul acesta.

Mai întâi școlile noastre sunt prigonite și mai ales puținele școli secundare românești sunt un spin în ochiul guvernelor. Li-se impune un orar de învățământ egal cu al liceelor de stat, reducând și excludând pe cât se poate studiul limbilor străine, silindu-le să adopte sistemul de izolare culturală al școlilor secundare ungurești. În schimb studiul limbii și literaturii ungurești e impus

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Prăbegirc a lui Rama.

J. Slavici

A fost odată, foarte de mult, departe'n India, țara poveștilor, un puternic și mândru împărat de viță veche, Dasarata, care se simția nemângăiat, căci nu avea nici un copil. Umilit în sufletul lui, el s'a rugat cu stăruință, a adus jertfe mari, și cele trei soții ale lui i-au născut una după alta fiecare câte un fecior.

Întâiul născut dintre cei trei feciori, Rama, era mai presus de firea omenească, și frumos în ceață făptura lui, și plin de putere și de virtute și înțelept, și evlavios. Săvârșind o faptă de mare vitejie, el a căpătat mâna neasămănat de frumoasei Sita, fiica lui Mithila, alt împărat puternic.

Curteni, boieri, târgoveți, osteni și marea mulțime a poporului îl iubeau toți pe Rama, se uitau la el ca la soare răsare și așteptau cu inimile pline de nădejde ziua binecuvântată, când el va lua stăpânirea. Împăratul slăbit acum de bătrânețe și dorind să vadă și el cu ochii vii fecicirea obștească, s'a hotărât în cele din urmă să se lapede de domnie și să ridice pe Rama în scaun.

«Mi ești, — a zis Rama, — de două-ori stăpân, — și împărat, și tată, și nu mi rămâne decât să mă supun».

Nu este însă cu puțință viața liniștită nici când

omul are mai multe soții, nici când frați născuți din acelaș tată nu au și aceiaș mamă.

Ce-i drept, cele trei soții ale lui Dasarata, iubindu-și împărătescul soț, iubiau și pe Rama, care era fiul lui. Cu atât mai vartos îl iubeau pe Rama frații săi, Barata și Laosmana. Nici Rama însă, nici Barata nu fuseseră lăptați de mumele lor, ceace nu era bine, ci fiecare de câte o doică.

Din această neîmplinire a datoriei de mamă s'a pornit o mare urgie asupra casei împărătești.

Văzând bucuria doicii lui Rama, doica lui Barata, s'a simțit adânc jignită, s'a dus la Caicheia, muma lui, și a deșteptat în sufletul ei simțământul firesc și a toate covârșitor al iubirii de mamă.

Se întâmplase, că în toiu unei bătălii Dasarata a fost greu rănit, iar Caicheia l'a scăpat de moarte scoțându-l din învâlmășala luptei. Atunci *Băbăta* a făgăduit, că i va împlini două dorințe, orișicare ar fi ele.

»Cere, — i-a zis Mantara, doica, — să ridice pe Barata în scaun și să-l exileze pe Rama pe timp de 14 ani«.

Mult s'a sbătut Caicheia, căci era soție bună, dar iubirea de mamă le covârșește toate și ea s'a dat în cele din urmă biruită.

O bucurie nemărginită a făcut să tresalte toate inimile când Rama a urcat treptele strălucitului scaun împărătesc: »mersul lui plin de mândrie și fălnicia înfățișării lui îi încântau pe toți, și la ivirea lui curtea împărătească s'a luminat cum toamna zarea lunei luminează nopțile«.

Caicheia însă se retrage în iatacul ei, își desbracă hainele scumpe și își aruncă giuvaericele și cade culcată la pământ strigând: »Aici am să mor, dacă Rama nu va fi exilat și Barata ridicat în scaun!«

Împăratul aleargă la ea, ca să afle, care e cauza desnădăjduirii ce-a cuprins-o. Mai înainte însă de a-i da răspuns, ea stăruie, ca dânsul să făgăduiască din nou, că-i va împlini cererile.

Iar după ce el făgăduiește, ea cere ca să-l exileze pe Rama în codrii pustii și să ridice pe Barata în scaun.

În auzul acestor cuvinte Dasarata rămâne cu mintea oprită în loc, »buiac ca căprioara ce se pomeneste năpraznic față în față cu tigrul«. Zădarnic stăruie însă, căci ea strigă: »Dacă ridici pe Rama în scaun, iau otravă și mor aici sub ochii tăi!«

El o roagă, îi face mustărări, o blastămă, îi pune în vedere, că se va stinge ca iarba în timp de secetă și va muri afurisit de toți, dacă-l va alunga pe Rama în pustiu, îi cerșește milă în-genunchiat la picioarele ei și cade în cele din urmă ca copacul tăiat din fața pământului. Nu putea să dea ceea ce nu era a lui, fericirea poporului, și nu prin voința lui, ci în virtutea naște-ii era Rama rânduit să împărătească.

»Dacă nu împlinești ceace ai făgăduit, — striga însă Caicheia, — vei fi acoperit de veșnică rușine: cea dintâiu datorie a omului e credința; împărate nu călca vorba, pe care ai dat-o, și alungă-l pe Rama«.

Rama însă, aflând cele petrecute, a declarat

și controlat cu rigoare încât în clasele cursului superior el se face *curat unghurește*, cu nerespectarea limbii de predare a școlii însăși, care-i cea românească.

Am văzut mai sus disprețul școlii unghurești pentru culturile străine. Ca un complement la acestea se alătură felul cum guvernul înrăurește asupra distribuției burselor românești. Cele mai multe din bursele românești sunt supuse controlului din partea guvernului. Cărmuirea uzează de influența ei tot în scopul de mai sus, nepermițând să-se acorde burse pentru străinătate.

Departe de-a se gândi să dea burse pentru universitățile din România, administrația fondurilor Gozsdu bunăoară nu poate da nici o bursă pentru Austria, Germania, Franța sau orice țară apuseană. *Ministrul nu aprobă bursele ce s'ar da pentru străinătate și nici unul din cei vre-o 180 de bursieri ai fondurilor Gozsdu nu pot ieși din țară, dacă nu vor să-și piardă subvenția.*

Acesta-i sistemul de politică culturală a guvernelor urmărit cu multă consecință. El intră în mod organic în sistemul total de guvernământ, în politica de maghiarizare a cărmuirilor noastre. Formula ei e: de-o parte izolarea noastră de influența culturilor străine care fecundează și liberează din cercul îngust al culturii unghurești, de altă parte imbibarea noastră cu cât mai multă cultură unghurească și scopul ei definitiv e: *maghiarizarea noastră.*

Urmările sistemului ne apasă și sub raport politic. Lipsindu-ne cărturari cunoscători ai străinătății și limbii ei, ne va lipsi puțința de a ne pune în contact cu lumea politică din străinătate, de-a o informa și lumina asupra situației noastre prin contactul personal al oamenilor politici, pe la congrese și conferințe internaționale, prin articole de ziare, prin broșuri și cărți scrise în limba străinătății și pentru străinătate. Iată scopul guvernelor atins: închiși în temnița culturii

unghurești ele ne gâtuiesc naționalicește și planul lor diavolesc va izbuti dacă nu vom avea energia rezistenței.

Ce-i de făcut? Conștiința publicului nostru trebuie trezită, trebuie să îndreptăm tineretul, alături de limba și cultura românească, spre cultura veche a apusului luminat.

Dacă autoritățile noastre bisericești ar avea mai multă energie și demnitate, ele ar putea obține dela guvern și pe terenul acesta mai mult. În sânul cărturării noastre trebuie să trezim interesul pentru cultura străină germană și franceză, mai ales cea din urmă, a cărei influență binefăcătoare ne va apropia în mentalitate, în stil și gândire de cultura fraților din regat.

Căci să nu uităm, încă odată, nu-i aici numai vorba de o apărare culturală ci și politică a naționalității noastre.

Liga națională ungară cerând ro-birea politică a preoților noștri. *Liga națională unghurească »Országos Magyar Szövetség« a deliberat Dumineca trecută asupra așa zisului »articol al naționalităților« din proiectul de lege pentru congruă. Supt președinția scriitorului unghur Berczik Árpád s'a adoptat propunerea secretarului dr. Csányi Gusztáv, un neomaghiar, cerându-se modificarea articolului în sensul următor: congrua nu se va plăti preoților prin autoritățile bisericești ci dela casa statului în mod individual. La delict disciplinare pentru alitudine »antipatriotică« a preoților va judeca o autoritate disciplinară municipală sau din partea statului.*

Este de-a dreptul revoltător, cum toți neofiii veniți din Palestina vor să puie legi și regulamente peste biserică noastră străveche. Autoritățile noastre bisericești nu se gândesc nici acum în ora a douăsprezecea să se miște, să protesteze și să cheme la luptă împotriva celei din urmă înjosiri și umiliri a bisericii: aservirea ei complectă către organele administrației statului?

fără șovăire, că e gata să-și ia lumea în cap, »căci nu e nici o datorie mai sfântă și nici o virtute mai mare decât să împlinești ceea ce a făgăduit tatăl tău, și să le fi părinților tăi totdeauna supus«.

Nici rugămintea mamei sale Causalea, nici stăruințele celui alt frate, Laxmana, nu-l fac să-și schimbe gândul, și după ce cade în genunchi în fața tatălui său și a soției lui Caicheia, să duce cu inima tare să iee ziua bună dela iubita sa Sita.

Sita însă nu vrea să se despartă de dânsul, căci femeia trebuie să urmeze pe bărbatul ei până la moarte.

»Dacă azi tu, Rama, — a zis ea, — vrei să pleci în codrii pustii, eu rup în calea ta iarba, ca spicul ei cel aspru să nu te taie. Mai minunat decât palatele strălucitoare și decât locașurile cerești e pentru femeie ori și care loc umbrit de piciorul bărbatului său. Mergând după tine, viteazul meu, voi fi fericită și în codrul verde. Fără de tine nu e pentru mine nici o fericire și nici un cer.«

În zadar i-a pus Rama în vedere nevoile și primejdiiile codrului fioros și plin de râuri și de mlaștine, unde stau la pândă crocodili și elefanți și printre spini și ierburi aspre se fârcesc și

șerpi, și scorpioni și unde hrana o să le fie fructe pădurețe, iar culcușul frunza uscată.

»Numai acolo, unde ești tu, pot să fiu fericită, — îi răspundea dânsa; — unde nu te afli și tu este iadul. — Mărăciunile mi se pare ca mă-tasea, spinii îmi sunt deopotrivă cu catifeaua când merg în urma ta«.

Laxmana, fratele adevărat, n'a voit nici el să se despartă de Rama și astfel și au împărțit avutul între slugile lor și între săraci, au sărutat picioarele părinților săi și au plecat în plânsetele mulțimii ce-i însoțește până la hotar.

Iar Dasarata stă cuprins de jale în palatul lui acum pustiu, — mai fioros decât codrii piini de fiare, și-și aduce aminte, cum în tinerețele lui, ieșind la vânatoare de elefanți, a tras săgeata în pieptul unui biet tinăr ce venise cu ulciorul la râu, ca să ducă bătrânilor săi părinți, niște sihastrii fără de vedere și cum bătrânul pipăind trupul mort al fiului său, a strigat: Durerea, pe care o simt acum, când singurul meu copil e mort în fața mea, să te cuprindă, prințule, și pe tine în clipa morții tale!

»Acest blăstăm mă ajunge acum — zice el, — și am să mor de dorul lui Rama, durerea aceasta-mi mistuie viața cum razele soarelui mistuie picătura de apă«.

Armistițiul. Aseară a avut loc conferința partidului kossuthist, care în cercurile politice era așteptată de zile întregi cu mare neastâmpăr. Președintele partidului, d. Kossuth, fiind iarăși reținut de boală, nu s'a înfățișat în conferință, dar și-a comunicat dorințele în scrisoare. În această scrisoare d sa face schița situației politice, complicată de chestiunea băncii independente, și apelează la sentimentele de încredere și solidaritate ale membrilor, rugându-i să îngăduie guvernului timpul necesar pentru a putea învinge »prejudecățile austriace« în chestiunea băncii. Conferința a votat încredere deplină dlui Kossuth, asigurându-l de sentimentele sale de alipire. La propunerea deputatului Mérey s'a luat apoi deciziunea, că partidul, înainte de finalizarea negocierilor dintre cele două guverne, nu dorește afișarea propunerii comisiei de bancă la ordinea zilei. În sfârșit comisia a votat încredere și președintelui camerei, dlui Justh, care în timpul din urmă a fost atacat din mai multe părți.

Astfel flășnetarii băncii independente au amuțit pe neașteptate. Chiotele de vitejie s'au stâns, adevărindu-se iarăși că lozincă kossuthiștilor, mai presus de toate este: »păzește-ți mandatul«. — Criza lentă a ajuns în o nouă ipostază, dispărând de-ocamdată din perspectiva situației sabia lui Damocle: demisia guvernului dimpreună cu ajurnarea camerei.

Mizerii școlare în Bihor.

Primum articolul de mai jos, care desvăluie o stare de lucruri înspăimântătoare în care se află școlile noastre din Bihor. Bihorul e curând fără școală, ori, cel puțin fără școală românească. Pe alocurea nici religia nu se mai propune românește. Preoții nu catechizează, iar învățătorul unghur care e adus acum în sat nu știe nici o boabă românește. Trist, din cale afară trist tablou ne desvăluie corespondența de mai la vale.

El moare, iar Causalia, soția credincioasă, îi dorește Caicheiei noroc, apoi se arde de vie pe rug alături cu trupul mort al soțului său.

Acum sosesc la Barata, care se afla la bunici său, soli trimiși de mama sa, ca să-l cheme acasă. Când afli că tatăl său a murit, Rama a fost exilat și el însuși are să fie ridicat în scaun. Barata își întoarce cu groază fața dela mama sa, ucigașa, care a necinstit casa împărătească. El nu vrea să fie părtaș la marele păcat, declară, că nu vrea să ia stăpânirea și pleacă în fruntea unei oștiri să caute pe fratele său Rama și să-l aducă acasă, căci din neam în neam răzduiala e, ca cel mai mare dintre frați să ia stăpânirea.

Rama îi răspunde însă, că cea dintâi datorie a prințului e credința, că pe credință e întemeiată lumea, împărăția și tot harul și astfel el ține să facă ceea ce a făgăduit tatăl său.

»Întoarce-te, — îi zice, — cinsteste pe mama ta și intră în voile ei, fă-ți datoria, ca țara să nu rămână fără stăpân«.

Ce ar fi putut să facă Barata!? El trebuia să se supună îndrumărilor primite dela fratele său mai mare. S'a întors dar, ca să țină locul fratelui său timp de 14 ani, iară Rama a început ajutat de Laxmana luptele din codrii pustii.

Boalele secrete!

scurgerea, arderea, atât la bărbați cât și la femei, după cum o dovedesc scrisorile de recunoștință se vindecă foarte repede prin medicamentul „Gonotoi“. Acest medicament se bea. Prețul unei sticle 6 cor. comanda de 3 sticle cu 12 cor. se expediază franco. Se capătă pe lângă cea mai mare discrețiune dela Farmacia Salvator în Rama nr. 1 (Slavonia). — — —

Dacă v'aș scrie ceva îmbucurător de pela noi, — nu cu privire la stări politice, că de acelea nu ne atingem, — ci de cauze culturale, școlare, — aceasta n'ar corăspunde adevărului. Vă descriu stările noastre școlare cum se află în prezent și nu pot zice în tot comitatul, că bine nu le cunosc, ci numai în cercurile protopretoriale de Ceica și Tinca unde le cunosc bine. În aceste două cercuri, în anul curent școlile au fost vizitate de către diferite autorități politice.

Vizitatorii școlilor constatând scăderile referitoare la saletle de învățământ și locuințele învățătoresci au înaintat rapoartele la comisiunea administrativă. Despre aceste scăderi, unii domni învățători că să și dovedească zelul lor față de școală, cu ignorarea și înlăturarea autorităților confesionale, tot la administrația politică au înaintat raporturi! Urmarea este că comisiunea administrativă a dat ordin, că unde scăderile au fost constatate să se închidă școlile.

Ordinul s'a executat. În cercul de Ceica anume: în Sâmbătașag școala gr.-cat. română conf., în Dușești, în Luncasprie, *Topa de sus*, *Săldăbaji*, școlile gr.-or. rom. conf. și în *Topa de jos* școala comunală, care numai de doi ani e înființată, — de câteva luni sunt închise, instrucția școlară e oprită. Tot așa în cercul Tinca: în *Capâlna*, în *Suplac* ș. a. școli tot gr.-or. rom. conf. Școlile din cercul Ceica, cele gr.-or. rom. sunt în protopopiatul Beiușului, cele dela Tinca se țin de tractul Beliului. În aceste părți sunt mai multe comune cu edificii școlare, însă necorespunzătoare și neavând nici învățător, au fost închise de sine în lipsa de învățător.

În comunele unde nu sunt învățători poporul tace, stă pe loc. În comunele unde școlile sunt închise, fiindcă sălarele învățătoresci trebuie plătite învățătorilor — precum și cvinvenalele, — comitetele parohiale nu pot face nimica, așa reprezentanța comunală încearcă cum să poată preda școala sau la stat sau la comuna politică, — s'au pus în contact de pertractare cu administrația politică.

Ca susținătorii de școli confesionale să poate ridica școli și locuințe învățătoresci precum prescrie legea, e foarte mică speranță. Dacă unele parohii ar zidi școli și le-ar aranja, mai rămâne totuși pendentă plata învățătorului, care trebuie sau lunar sau treilunar anticipată! De unde și

Acesta e în câteva trăsături începutul marelui poem indic »Ramaiana«, despre care poetul el însuși zice:

»Cât timp aicea pe pământ
Se înalță munți și râuri curg
Pe buze omenești mereu
Va răsuna Ramaiana.

Vă răsuna fără îndoială, căci până chiar și în aceste câteva trăsături sunt așezate temelile firești ale vieții noastre pe pământ.

Ceeace poetul a zis sunt acum două mii și câteva sute de ani era adevărat atunci, e adevărat și azi și adevărat are să rămâie și după alte mii de ani, iar ceeace e adevărat e și bine, și frumos.

G. Coșbuc a tradus în românește episodul, în care Dasarata omoară pe fiul sihastrilor orbi, și cine cunoaște acest mic episod poate să-și facă închipuire despre frumusețile marelui poem, care cuprinde aproape 50.000 versuri.

Sunt frumuseți, care înalță sufletul și-l îndrumază spre viețuire fără de prihană, și de aceea poetul zice:

»De vei gusta, cât mai trăiești
Nectarul din Ramaiana
Nesățios, ești înțelept,
Pios și fără de păcat.

Acesta e rostul adevărat al artei: ea are să ne înalțe unde înșine prin noi nu ne putem ridica.

I. Slavici.

cum? Pentru plata învățătorescă nici într'o comună nu găsești mecenaji să ridice împrumuturi — pentru că încasarea e foarte cu mare greutate încopciată. — Școlile pela noi s'au închis în înțelesul legii din a. 1868 art. XXXVIII. Aplicarea legii din a. 1907 art. XXVII numai de aci înainte va urma. Cu ajutorul și întervenirea administrației politice se vor înființa școli nu de stat ci comunale.

Comunele vor fi silită a ridica împrumuturi pe amortizare cu termen de 20—30 de ani, vor contribui toți locuitorii la zidirea și susținerea școlilor comunale, poporul cu vreme va simți; vor contribui și birtașii — domni satelor, — și de regulă ei vor fi epitropii — curatorii școlilor comunale. — Ar fi de dorit ca și în acestea părți să avem școli confesionale, că dacă nu, vom sta foarte rău cu funcțiunile bisericesti, cultul religios național e cu totul desconsiderat.

Știu un sat românesc cu școală comunală, învățător român, — neumblând preotul la catichizare — învățătorul din zel *patriotic recitează ungurește rugăciunile cu elevii!* Știu comună românească tot aici, unde de curând a fost ales la școala comunală învățător, care e ungur, și nici un graiu nu știe românește, cum va rosti *acesta rugăciunile românește?* În limba statului. Toate aceste stări ne dau mari griji. Din cele trecute și prezente ne putem face icoana viitorului, — care nu se poate mai mohorâtă!!!

Un preot bătrân.

Voci de presă despre alegerea din Oravița.

Ziarul »Minerva« din București și-a trimis un corespondent la Oravița. Reproducem câteva din impresiile sale culese la fața locului:

Trenul alerga peste câmpiile posomorite ale Banatului. În scăpătutul zilei, șesurile alburii, pătate de zăpadă, descopereau în zare siluete de sate și cătune nedeshușite, ce se pierdeau în umbrele amurgului.

Călătoream spre Oravița. Aveam o cale mai scurtă prin Timișoara. Dar autoritățile maghiare, voind să împiedice sosirea la alegeri a multor fruntași români, închisese în zina aceea linia directă, sub cuvânt că circulația trenurilor este interuptă. Din această cauză, am fost nevoit să fac un mare înconjur, prin Gătia, Jidovin și Bocșa-nemțească, unde trebuia să poposesc pînă dimineața.

Sigur, într'un compartiment îngust, mi se părea că lincezesc între zidurile unei temniți. Mă gîndeam la bunii români din Lugoj, atît de oțeliți în focul luptei naționale, vedeam chipul blajin dar hotărît al tinărului diacon Gașpar și ascultam din nou destăinuirile și povețele lui de frate... Apoi lupta, marea luptă de a doua zi, îmi apărea cumplită și dirjă, cu suflete de fier și cu inimi vindute, cu apostoli senini și cu vînzători de neam, luptîndu-se toți, într'o învîlmășeală uriașă, în hotarele cîmpului de alegeri înconjurați de puști și baionete.

Tocmai începusem să mă plictisesc, cu gîndurile mele singuratic, cînd ușa compartimentului se deschise și un preot bătrîn, cu barba și mustățile rase, veni să-mi țină tovarășie.

Ne-am împrietenit repede.

Tovarășul meu de călătorie mergea la Oravița, pentru alegere. Era român, și după mărturisirea lui, voia să intre în mijlocul poporului, pe care ținea să-l îmbărbăteze la luptă.

Cît am luptat cu mine însumi, îmi spunea bătrînul paroh, pînă cînd am isbutit să scap de ispita dușmanilor noștri...

Și preotul greco-oriental începu să-mi vorbească de starea nenorocită a preoților din Banat, care duc lipsă de multe, sunt oropsiți de autorități și n'au, adesea nici cu ce să-și hrănescă familia.

— Guvernul maghiar, continuă tovarășul meu de drum, a căutat să ne vie în ajutor, prin acordarea unor subvențiuni anuale, numite »congruă«, care au mai ridicat puțin starea noastră materială. Cu toate aceste, acum, în ajunul alegerii, suntem amenințați să

rămînem fără aceste ajutoare, dacă nu votăm cu candidatul guvernamental...

Eu personal, adăugă preotul bănățean, îți mărturisesc că am făcut o adevărată jertfă. Cu toate acestea, mă lipsesc de banii unguirilor, dar nu-mi părăsesc turma!

Preotul tăcu, căzînd pe gînduri. Nu se mai auzea decît pufăitul locomotivei ostenite și zgomotul greu și apăsător al roților dela vagoane. Lampa spînzurată în tavanul compartimentului nostru, își tremura un mînunchi de raze sfioase, care mureau în ungherele cele înguste ale încăperii. Chipul rotund al vecinului meu, cu fruntea umbrită sub marginile unei pălării mari, era aproape ascuns în întuneric.

— Nément-Bogsán! se auzi vocea umflată, aproape autoritară, a șefului de tren.

Ajunsesem în Bocșa-nemțească.

Trenul pentru Oravița pleca la 3 dimineața. Am luat o trăsură și am poposit în Bocșa, la un hotel.

Era mai mult un han mare decît un hotel. În stînga la intrare, două încăperi mari, pline de zgomot și de lumie. Lumina răzbea acolo cu anevoință, prin noarii groși de fun, ce năvălea din pipele aprinse.

Un taraf de lăutari, țigani unguri, cîntau plectisiși ceardășe și frînturi de arii naționale. La o masă vecină, cîțiva oameni cheflii pocneau din degete și po-triveau din călcîie tactul muzicii. Dupăce lăutarii făcură o pauză scurtă, unul dintre chefuitori se răsti într'o romînească stricată, poruncind bandei să cînte ceva romînește.

Jos, în restaurant, pe cînd luam masa, necunoscutul se apropie de mine. Din vorbă în vorbă, aflai că străinul acesta e român.

El îmi spunea cu un zîmbet plin de cinism:

— Eu mi-s român renegat, draghe domnule... »Renegat«, așa îmi spun toți românii de aici, dar eu nu vreau să știu de asta! Mi-s diplomat cu matură și fac serviciu de vice-notar comunal...

Inoportunul meu tovarăș de masă era, negreșit, cam atîns de beutură, ceeace nu-l împiedeca să spună adevărul.

Mutra vice-notarului mă turburase peste măsură, încît simțiam o poftă nestăpînită ca să-l batjocoresc, să-l umilesc cît mai mult. Dar el a priceput, se vede, starea mea sufletească, că a început îndată să-mi arate o dragoste exagerată, plină de prefăcătorie, care m'a desgustat și mai mult.

— Eu tot iubesc pe români, draghe domnule, îmi spunea el.

M'am suit în camera mea, unde am adormit repede. Abia apucasem vre-o două ceasuri de somn, cînd m'am deșteptat într'un zgomot asurzitor. O mină vîguroasă mă apucase de umeri și mă scutura cu putere.

Era vice-notarul, beat mort, cu încă vre-o trei »re-negați«.

— Să nu te superi, frate draghe, bolborosi el. Eu mi-s român bun și eu iubesc pe voi... Aici nu mai este sobă (cameră) la hotel și noi venit să culcăm la tine...

M'am sculat, enervat și buimăcit de somn. Într'o clipă am fost îmbrăcat și m'am coborît jos, în vreme ce din camera mea se auziau sforăiturile bețivilor.

Mai firziu, la Oravița, care nu mi-a fost surprinderea, cînd am întîlnit în mijlocul taberei maghiare, în rîndurile partizanilor lui Siegescu, pe »generosul« paroh dela Gătia...

Aceștia erau, în adevăr, cei mai primejdioși dușmani ai neamului.

Din România.

Conferința d lui Obedeau. Aseară și-a ținut la Ateneu d. Obedeau conferința sa vorbind despre »Clasele privilegiate și meritul personal la noi în trecut«.

Conferențiarul face pe scurt un istoric al colonizării Daciei. Arată influența barbarilor perindați prin Dacia asupra popoarelor băstinașe s'a ocupat de epoca evului mediu, cînd titlurile de nobleță să acordau în urma faptelor de vitejie. Același lucru se petrecea și în țările românești, cînd domnitorii răsplăteau diferitele isprăvi cu ranguri boierești. Citează mai multe pagini din cronicile lui Neculcea, Miron Costin și alți croniciari, din cari reese că aristocrați noastră a avut la baza ei ideile democratice. În timpul epocii fanarioților, titlurile de noblețe devin ereditare.

Adunarea poporală »patriotică« din Orșova.

Un rușinos nesucces al Burdiștilor.

— Relație specială. —

Orșova, la 8 Martie 1909.

Adunarea poporală ținută la 21 Februarie a. c. în comuna fruntașă Mehadia și manifestarea imposantă a poporului nostru grănițesc, aderent de partidului național, față de ținuta demnă a deputaților noștri naționali, precum și votul de neîncredere, pronunțat cu unanimitate, față de atitudinea jignitoare intereselor poporului nostru din graniță, a actualului deputat dietal, trădător de neam, al cercului Caransebeș: Constantin Burdia, au scos din sărite haita șovinștilor din comuna noastră Orșova, cari prin rezoluțiunea primită unanim de către cei 2000 alegători români, își văd periclitată oala cu carne, de care nu se pot despărți și la care țin morțiș. Indată după adunarea din Mehadia acești patrioți patentati, aparținători partidului constituțional, au ținut o consfătuire, hotărând și ei — în ciuda naționaliștilor — convocarea unei adunări populare în comuna Orșova, voind astfel — după spusa lor — a întuneca grandiosul succes al adunării din Mehadia.

Preludiile adunării.

Terminul acestei adunări, ai cărei convocatori sunt niște lefegii, oficianți și alte elemente a ideii de stat, devotați cu trup cu suflet stăpânirii, s'a fixat pe ziua de 7 Martie a. c. orele 10 a. m., iar locul designat pentru adunare, era să fie piața principală din Orșova, numită »Schela«. Voind dânsii a aranja în stil mare și împună or adunarea, ca să se ducă vestea peste mări și țări, dar neavând bani la dispoziție — bagseama nu le-a succes a căpăta de sus, dela stăpân — în lipsa acestui »nervus rerum« au improvisat iute și de grabă o colectă în Orșova pentru acoperirea cheltuielilor necesare, încredințând pe un oareșicare Darabancz Döme, poreclit »Mimi«, român de origine, un individ de o existență catilinară, unealtă oarbă a »domnilor«, un »șpiti« notoric, de primul rang și fără păreche în ținutul nostru, să umble cu colecta pe la aderenții partidului guvernamental. Rezultatul acestei colecte — după cum sunt informat — a fost câteva coroane.

Corifeii adunării au anunțat cu mare emfază în fițuica locală »Orșova és Vidéke«, al cărei redactor e un șvab renegat, de profesiune tipograf, fără nici o calificățiune, neștiind nici o iotă ungurește, că la adunare vor lua parte mai mulți deputați dietali din partidul constituțional, au tipărit placate lungi de un metru, în trei limbi: ungurește, românește și nemțește, apelând la simțemintele patriotice ale poporului nostru și invitând alegătorii să vină cu mic cu mare la acest tâmbălu spre a da — dupăcum zic în afiș — »expresiune iubirii și alipirii față de deputatul Constantin Burdia«. Au designat oratorii, între alții și pe preotul Ioan Chendi, importat și adus de vânturi din fundul Ardealului în comuna grănițescă Petnic, o rușine a neamului românesc, un blestem pe capul bieților Petniceni, servil și pururea agreatul guvernului și instrumentului acestuia, lui Constantin Burdia. Acest preot ne-vrednic prin ținuta sa perversă și mârșavă, manifestată cu ocaziunea înființării gimnaziului de stat din Caransebeș, și-a atras ura și disprețul întregului popor român din graniță. Observ, că acest Ioan Chendi, fiind silit a-și părăsi cuibul, respectiv parohia sa din Ardeal, pe timpul epi-

scopului de pie memorie Nicolae Popea, a găsit adăpost în Petnic și a ocupat postul de administrator parohial cu titlul provisoric în această comună, sau mai corect zis, a fost octroiât din prezidiu comunei bisericești pe bază ilegală și mult mă mir, că venerabilul consistor din Caransebeș tolerează de ani de zile — în detrimentul bisericii — această stare de anomalie, lipsind astfel comuna bisericească de dreptul ei cardinal de a-și alege parohul său, care drept îi compete necondiționat conform legii.

Revenind la obiectul adunării populare patriotice, convocatorii ei a. i. mai angajat și pus în mișcare *codrenii*, acești combatanți neobosiți ai faimosului Burdia, precum și întreg aparatul administrativ al comunității de avere, pururea credincios stăpânului său, — dovadă sunt conventiculele lui Darabancz Döme, alias Mimi, avute nelănterupt în localul comunității de avere cu șeful acestui oficiu — spre a anima poporul de a lua parte la adunare. Nu mai puțin decât două săptămâni au alergat patrioții, devotați și servili tuturor guvernelor țării, cari se perândă după vremuri, în ruptul capului, gâfâind, dela casă la casă, de frica naționaliștilor își pierduse chiar mințile, căutând aderenți, căci patria era în pericol.

Nesuccesul rușinos.

Stând lucrurile astfel, ne așteptam la rezultate mari, epocale, căci convocatorii *palam et publice* își băteau pieptul și se laudau în gura mare, că a sosit momentul să strivească pe naționaliști, pe acești »trădători de patie«, așa, încât deputații noștri nu vor mai cuteza să calce în »șara lui Burdia«, dupăcum numește cu preoile. Ie acest domn și sateliții lui acest colț de țară — se laudau, că ne vor soarbe așazicând într'o lingură de apă. Și după toate aceste sforțări, ce să vezi? »Parturiunt montes et nascitur ridiculus mus«.

Adunarea patriotică nu s'a ținut, deputații constituționali, între cari era vorba și de noul deputat *Szegeszku József*, nu s'au îndemnat a veni la adunare și lucrul a rămas baltă. Cauza e, că aranjatorii observând, că afară de câțiva oficianți din Orșova, slugarnici guvernului, poporul nostru dela sate — pe lângă toate încercările de amăgire — nu se însuflește de ideile partidului constituțional, ba din contră osândindu-le, aderă neclintit la programul nostru național — dupăcum s'a dovedit în mod eclatant și incontestabil la adunarea din Mehadia — prevăzând nesuccesul rușinos, au preferit a nu ținea adunarea proiectată. Firește, că spre liniștirea spiritelor, constituționali au iscodit fără zăbavă un remediu, demn de genialitatea lor. S'au scuzat adecă înaintea aderenților, că deputații, invitați la adunare, acum, în timp de iarnă, nu sunt dispuși a întreprinde o călătorie până la Orșova, că nu s'a găsit nici un orator capabil a vorbi în limba germană, etc., cauza adevărată însă era teama, ca nu cumva terminându-se adunarea cu un fiasco teribil, patrioții din Orșova, deoarte să cadă din grația stăpânirilor, fiind discreditati pe vecie înaintea guvernului, iară de altă parte, ar fi urmat un dezastru fatal pentru politica guvernamentală.

Un rătăcit.

De încheiere a laug, că preotul Ioan Chendi din Petnic, cel cu musca pe căciulă, la porunca stăpânirii a fost cel dintâi, care și-a ținut de datorință a veni, ce e mai mult încă în 6 Martie, cu trenul de amiazi, la Orșova — se înțelege cu vorbirea în buzunar, făcută după placul »domnilor« căci dumnilui era designat de orator festiv al adunării, dumnilui era chemat a da lecții de patriotism poporului nostru. Dar amar s'a înșelat, căci neținându-se adunarea patriotică, a trebuit să se întoarcă, cu buzele umflate și — durere — fără merite patriotice, în satul său.

Părinte, părinte! Trebuie să știi, că reverenda, ce o porți, nu ți-s'a dat, ca să te lapezi de neamul și parohienii, din a căror sudoare trăiești;

nu ți-s'a dat, ca pentru arginții lui Iuda, pentru un os de ros, să-ți vinzi sufletul și să-ți părăsești turma, făcându-te unealtă oarbă străinilor — alătura cu alți trași împinși — ci ți-s'a dat, ca să conduci poporul pe cărările învățăturilor Mântuitorului Christos! D-ta ești ca paserea, care-și mânjește cuibul său. Oare la reîntoarcerea-ți în sat și — ca să mă exprim cu Xenophon — după un »Katabasis« — retragere, Rückwärtsconcentration — atât de rușinos a D tale și soților de principiu, cum te vor fi primit petnicenii, cari la adunarea din Mehadia s'au purtat atât de bravi? Aceasta numai ei și sfinția ta o veți ști!

Un grănițer naționalist de lângă Cerna.

Din Străinătate.

Mari inundații în Bulgaria. Se comunică că mari inundații au loc în Bulgaria de Nord. Linia de cale ferată Rusciuc-Varna este foarte stricată. Lângă Novi-Bazar calea ferată este întreruptă pe întindere de un kilom. Gara Achiclar este de teriorată.

Conflictul austro-sârb.

Răspunsul Serbiei.

Ministrul de externe Milovanovici a declarat că guvernul sârbesc va răspunde în două zile la nota Austriei, care a fost predată de contele Forgach.

D. Milovanovici a mai declarat înaintea unor deputați, că după părerea d-sale starea critică a încetat și că de azi încolo un conflict între Monarhie și Serbia este exclus. Guvernul sârbesc va începe, probabil în timpul cel mai scurt, negocierile cu cabinetul din Viena și ministrul de externe speră, că de astădată Serbia va primi dela Viena avansuri însemnate pe terenul economic. Referitor la convenția comercială austro-sârbă dl Milovanovici a declarat următoarele: nu cred că din pricina notei diplomatice să izbucnească conflict între Serbia și Austro-Ungaria, — Europa face tot posibilul pentru a împiedeca o ciocnire cu armele. Sper, că conflictul se va aplană fără vărsări de sânge și că relațiunile dintre Serbia și Austro-Ungaria vor deveni iarăși bune și amicale, precum între Germania și Franța după conflictul provocat de chestiunea Marocului. Că Serbia n'a intenționat să atace monarhia, apare și din împrejurarea că n'a făcut concentrări de trupe la frontarii.

Un comunicat oficios.

Se anunță din Belgrad: Astăzi înainte de amiazi s'a publicat următorul comunicat oficial:

«In legătură cu tratativele ce au urmat între puterile semnatare ale tratatului dela Berlin, tratative prin cari se tindea a influența asupra Serbiei ca să renunțe, în interesul păcii, la cererea sa în privința cedării unei părți din teritoriul Bosniei și Herțegovinei, guvernul rusesc, călăuzit de intențiunea ca demnitatea Serbiei să nu fie cătuși de puțin atinsă a intervenit în mod amical pe lângă guvernul sârbesc. Acesta i-a arătat motivele, cari au îndemnat pe guvernul rus să sfătuiască Serbia ca se dea o declarațiune în sensul arătat, în urma căreia convocarea conferinței europene nu ar mai fi fost necesară.

Fabrica de spălat cu aburi

„KRISTALY“

Kristály gözmosó gyár, Kolozsvár, Pályaúdvár.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate.

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimite porto-franco. —

Guvernul sârbesc a decis, să se conformeze acestui sfat, întrucât aceasta va fi posibil în limitele intereselor naționale sârbești.

Italia, Franța și Anglia s'au asociat la sfatul dat al Rusiei, dând prin aceasta o dovadă a simțului de pace și dorinței lor sincere, de a fi de acord cu vederile celorlalte puteri, al căror sentiment de dreptate și iubire de pace sunt o parte integrantă a încrederii noastre naționale.

Material de război pentru Serbia.

«Pfälische Correspondenz» află din Constantinopol că ambasadorul Serbiei ceruse guvernului turcesc permișiunea de a putea transporta prin Turcia materialul de război ce a sosit pentru Serbia la Salonic.

Acest transport se compune din următoarele obiecte:

- 45 de lăzi cu muniții. 10.734 kgr.
- 3 lăzi cu modele de arme 576 kgr.
- Diverse proiectile 59.232 kgr.
- Alte proiectile 11.512 kgr.
- 2000 de lăzi capsule, 2.801 kgr.
- Diverse materiale și accesorii pentru tunuri, 48.875 kgr.

Cererea ambasadorului Serbiei a fost refuzată și autoritățile turcești au primit ordin de a nu permite trecerea acelui transport.

În urma acestui ordin, oficiul vamal din Salonic a oprit descărcarea transportului de pe vapor.

Să hotărască scupcina.

Se anunță din Belgrad: Guvernul sârbesc e hotărât să supună chestiunea conflictului deliberei scupcinei. Ministrul de externe va face cunoscut, în cea mai apropiată ședință a scupcinei, toate demersurile ce-a întreprins în chestiunea conflictului cu Austro-Ungaria, prezentând proiectul de răspuns la nota monarhiei precum și răspunsul Rusiei. Guvernul dorește, ca linia de conduită în acțiunile lui viitoare s'o demarce scupcina.

Abonații cari până acum nu și-au achitat abonamentul, sunt rugați prin aceasta să solvească atât restanțele cât și abonamentele înainte, căci în caz contrar după 8 zile vom fi siliți să sista expediarea ziarului.

Administrația „Tribunei”.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 9 Martie n. 1909.

Pentru frații din Italia.

Publicăm azi colectele din Sinitea prin episcopul d. Stefan Cârnaț; cu tasul din America din V. Velențe prin părintele Andrei Horvath, colecta elevei Cornelia Miloș din Macedonia între conșcolari și colecta lui Simeon Miloș din Macedonia.

Dr. Alexandru Marta, avocat Lipova	Cor.	5.—
Dr. Constantin Missits	»	» 5.—
Dr. George Dragu, cand. de avocat	»	» 2.—
Teodor Rotariu, fost forestier, Prigor	»	» 2.—
Sofia Rotariu soția	— — —	» 1.—
Gavril Cupșa, jude Nicula	— — —	» 1.—
Vasile Cosma, econom	— — —	» 1.—
Vasile Hediș, econom	— — —	» 1.—
Traian Murgu, comerciant Ierof	—	» 2.—
Colecta învățătorului Vasile Miclea din Ierof între elevii săi	— — —	» 2.—
discul în biserică din V. Velențe prin părintele Andrei Horvath	—	» 5.—

Colecta din Sinitea a episcopului Stefan Cârnaț dela: Emil Popovici preot 1 cor. Mărioara Popovici 1 cor. Felicia Popovici 20 bani, Florica Popovici 20 bani, Stefan Cârnaț episcop 1 cor. Mitru Tomuța jude 1 cor. Teodor Tripa 10 bani, Ioan Zăhoi 20 bani,

Doda Riviș 20 bani, Stefan Mărușter 60 bani, Lena Luca 40 bani, Ghiula Cioba 4 bani, Savu Micula 50 bani, Vasilica Micula 4 bani, Mihai Cioba 8 bani, Petru Frenț 20 bani, Mihai Riviș 20 bani, Flore Tomuța 20 bani, Vasilie Bozgan 34 bani, Stefan Demian 1 cor. Ioan Tomuța 10 bani, Ioan Riviș 20 bani, Flore Riviș 20 bani, Ioan Moț 1 cor. Fița Luca 1 cor. Măriuța Mărușter 4 bani, Ana Mărușter 16 bani, Pavel Lunga și soția 40 bani, Măriuța Lunga 20 bani, Pavel Lunga tinăr 20 bani, Xenia Lunga 20 bani, Ana Riviș, George Riviș câte 20 bani, Flore Petrișor 40 bani Ioan Moț tinăr 40 bani, Mihai Brânda 40 bani, Flore Bozgan 1 cor. Ioan Micula 20 bani, George Zahoi 1 cor. Măriuța Tripa 50 bani, Flore Tomuța (șușu) 40 bani, Stefan Siiartău 40 bani, Persida Thipei 10 bani, Simeon Cârnaț 20 bani, Stefan Moț 10 b., Pavel Mărușteri 20 bani, Petru Mărușteri 10 bani, Ilie Luca, Florița Chirilla, Floare Tomuța și Vasile Gabor câte 1 cor., Flore Gabor 20 bani, George Lăcățiș 80 bani, Ioan Usca 60 bani, Nicolae Ardelean 20 bani, Pavel Usca a totului 10 bani, Vasilie Usca 10 bani, Toader Drăgan 20 bani, Alexa Usca 40 bani, Mitru Lopoș 20 bani, Flore Lopoș 20 bani, Pavel Riviș 40 bani, Saveta Vidovici, Florița Demian și Ioan Mărușter nr. 174 câte 20 bani, Pașcu Cioba 10 bani, Ioan Mărușter nr. 82 și Vasilie Micula câte 1 cor., Antoniu Chișărau 40 bani, Pavel Zimbran 6 bani, Ioan Demian 60 bani, Teodor Stoica 40 bani, Pavel Stoica 1 cor., Florița Stoica 40 bani, Vasilie Usca nr. 180, Vasile Cârnaț, Ioan Sighete și Ioan Cârnaț câte 20 bani, Ilie Micula 40 bani, Petru Balint, învățător 1 cor. Laolaltă: Cor. 34.36

Colecta elevei Cornelia Miloș din Macedonia între conșcolari dela Cornelia Miloș —8, Vioara Magda —2, Petru Magda —2, Floare Magda —2, Gheorghe Cătău —4, Alexandru Ișțfan —4, Iosif Lupșescu —10, Ida Zlatariu —2, Ida Ișțfan —2, Roman Rusanda —2, Maria Ogodescu —4, Iuliana Petrascu —2, Anița Dumitru —2, Artemie Mioc —10, Elena Petrascu —2, Floare Agodescu —2, Sofia Cătău —4, Ion Magda —2, Floare Cioban —2. — — — — Laolaltă

Colecta d. Stefan Miloș din Macedonia dela Ioan Avramuț 2.—, Simeon Miloș inv. pens. 1.—, Petru Mioc 1.—, Artemie Ișțfan 1.—, George Mărginențu 1.—, Ioan Agodescu cassar —50, Ioan Bacucu —40, Ioan Mioc —50, Ioan Zlatariu —30, Moisa Petrascu —20, Petru Petrascu —20, Simeon Ursulescu —20, Pava Babescu —20, Petru Mioc —40, Cornelia Miloș —20, Ida Milos —20, Silvia Miloș —20, Vioara Miloș —20, Iuliana Miloș —50, Lupșescu Iosif —50, Lupșescu Cecilia —50, Rica Mescu —20, Ioan Magda —40, Schäffer Ișțfan —40, Andrei Giuchici —60, Treica Bugaru —40, Ion Petrascu —40, Adam Dan —30, Martin Ișțfan —30, George Mioc —60, Iosif Mioc —40, Vasa Gherbon epif. 1.—, Artemie Bugaru 1.—, Moisa Ișțvan jud. 1.—, Petru Rusanda —30, Matei Cătău —40, Iosif Ursulescu 1.—, Floare Mărgineanțu —50, — — — — Total: 2040

—68.

Listele noastre precedente
Laolaltă 341442

— **Implinirea scaunului episcopesc din Caransebeș.** Cetim în »Budapeștl Hirrap«: Sinodul diecesei de Caransebeș, încă la 4 Octombrie, a ales episcop în locul răposatului Nicolae Popea pe arhimandritul Filaret Musta. Guvernul însă, încă n'a propus Majestății Sale spre întărire alegerea lui Musta, deoarece, după cum anunță »K. É.«, elesul episcop a refuzat de-a îm-

plinii mai multe condiții stabilite de ministrul cultelor. Contele Apponyi, în urma unor iregularități și neglijențe descoperite în dieceza de Caransebeș, a ordonat la timpul său, cercetare, iar pe baza celor ieșite la iveală în cursul cercetării a pretins să se pornească disciplinarul împotriva lui Dr. Traian Badescu, referentul bisericesc, — ceea ce însă episcopul Filaret Musta a refuzat să îplinească. În chestiunea aceasta la începutul anului, însuși Filaret Musta s'a prezentat în audiență la ministru, iar eri s'a înfățișat în audiență și Badescu. Cu ocaziunea audienței, Badescu i-a adus ministrului la cunoștință, că a demisionat din postul său de secretar

Badescu a stat cam douăzeci de minute în odaia ministrului, dar, după cum spun cei înformați, nici demisionarea lui n'a grăbit întărirea alegerii lui Filaret Musta. Pe teritoriul diecezei de Caransebeș de altfel se vor face nu peste mult alegerile sinodale. Partidul patriotiv a pus candidați pretutindeni și speră că cei 36 candidați ai partidului vor învinge la alegeri și astfel va avea majoritate absolută în sinod.

— **Deputați croați bătuți.** Dumineca trecută o scenă frumoasă s'a desfășurat publicului din capitala Croației. Deputatul Supilo ieșise tocmai dintr'o cafenea. Un individ veni spre el zicându-i: »Și eu fac parte din legiunea națională croată!« (pe care Supilo o insultase în ziarul său) apoi îi aplică o palmă. Supilo încercă să se apere, dar fu încunjurat de un grup de persoane, cari îl atacară lovindu-l cu bastoane și cu pumnii. Alți doi deputați Baniamin și Pribicevici îi veniră într'ajutor dar fură bătuți strașnic dimpreună cu Supilo. Cu hainele deranjate Supilo izbuti să scape retrăgându-se într'o casă învecinată. Pricina bătăii este antagonismul politic dintre membrii coaliției serbo-croate și partidul starcevician, care a organizat și legiunea națională croată.

— **Alegere de capelan.** Dl Nicolae Codreanu a fost ales, în 8/21 Februarie, cu unanimitatea voturilor capelan în comuna Siclău.

— **Promoțiune.** Zilele trecute d. Iancu I. Giurgiu din Săcele a fost promovat doctor în medicină la universitatea din Budapesta.

— **Medalie comemorativă.** Un comitet compus din profesori universitari și alți bărbați de seamă din România, a decis a se bate o medalie comemorativă populară numită »Medalia Unirii Principatelor«. Medalia va purta, pe verso: Chipul primului domnitor peste ambele țări surori, cu inscripția Cuza Vodă 1820—1873; iar pe reverso: O alegorie reprezentând generația trecută, două fete, țările surori dându-și mâna, în fund curge Milcovul, d'asupra lui răsare soarele, pe razele soarelui se află inscripția: iubire, pace și unire; generația de azi reprezentată printr'o femeie care înjunghie simbolurile Moldovei și Munteniei; sus: »In amintirea a 50-ei aniversări a unirii Principatelor«, iar de desub: 1859—5/24 Ian.—1909.

— **Prezidentul Ateneului.** Câțiva fruntași, din București au luat hotărârea să aleagă prezident al Ateneului de acolo pe domnul Ioan Kallinderu, fost prezident al »Academiei Române« administratorul domeniilor Coroanei.

— **Un literat într'o înaltă funcție de stat.** Ziarele din București vestesc că d. Căton Teodorian, autorul romanului »Sîngele Solovenilor«, a fost numit inspector agricol, din postul de director de prefectură al județului Vilcea.

† **Ioan A. Lupan.** Sâmbătă în 20 Februarie n. la orele 11 noaptea — scrie »Gaz.Tr.« — a încetat din viață în Arco (Tirolul sudic) după lungi și grele suferințe tânărul Ioan A. Lupan din Brașov, jurist în anul III la academia de drepturi din Pojon, în etate de 21 ani. Cuprins de o grea boală de piept, tânărul Lupan a plecat la sfatul medicilor din Brașov, acum 6 săptămâni la Arco, pentruca în clima mai caldă a acestei

țări să și redobândească sănătatea sdruncinată. A plecat, însoțit de doririle de bine ale familiei sale și ale prietenilor săi — spre a nu se mai reîntoarce. Boala grea l'a repus în florea tinereții departe de sânul familiei sale, deși în zilele din urmă a boalei a avut dorința fierbinte de a se reîntoarce acasă spre a fi înmormântat în pământul patriei sale. Dorința aceasta nu i-s'a putut îndeplini, căci medicii au oprit transportarea bolnavului pe un drum atât de lung și obositor. A avut însă mulțămirea sufletească de a vedea în ultimele zile ale vieții sale în jurul său pe iubiții săi veri Nicolae Oancea înv. în Brașov și Constantin Oancea medicinist, cari au alergat acum 8 zile la Arco, pentru ca să aducă pe bolnav acasă.

— **O bancă slovăcească în Budapesta.** În Budapesta s'a constituit la 1 Martie o bancă slovăcească în a cărei direcție au intrat deputații Hodza, Skicsák și Bella. Banca convoacă adunare generală în care se va propune alegerea d-lui deputat Vlad în direcție. «B. H.» atacă firește cu multă furie banca aducându-i învinuirea banală a panslavismului. Noi urăm băncii acesteia succes.

— **1054 de abonați noi** a strâns ziarul socialist «Népszava» în timp de — două zile de propagandă, cum însuși declară. Cât ar progresa presa noastră dacă ar putea spori numărul abonaților numai cu jumătate în curs de — un an întreg.

x **Tot felul de chipiuri militare** și de alte uniforme, apoi ciacăi și calpace din materia cea mai bună și în prețuri ieftine. Fabricate proprii. **Weber Pál**, măiestru specialist pentru confecționarea chipiurilor. Cașovia (Kassa) Fő utca.

x **Leac sigur** împotriva boalei de po ci, prețul unui pachet de încercare 36 de fl.

Fără căldură se poate face în timp de 5 minute romul cel mai bun materia pentru 1 l. 32 de fl. Pentru un litru de coniac 40 de fl., un litru de rachiu 20 de fl. La fiecare facon se alătură și modul de întrebunțare.

Cremă de lapte de ghiocel astăzi cel mai bun leac pentru curățitul pielii și a tenului, curăță fața de pistrii în timp de trei zile și o face alba și catifelată.

Văpseaua de păr Neril. După o înrebuințare imprimată răului cea mai frumoasă culoare originală, bălăie, brună sau neagră.

Dulapuri pentru farmacia de casă, articole de agricultură în prețurile cele mai ieftine.

Toate de vânzare la **Fekete Mihály**, drogherie, Târgu-Murăș lui (Marosváráhely), Székényi-ter.

Ultime informațiuni.

— Prin telefon. —

Sedința Camerei.

Budapesta, 9 Martie.

Președintele Justh, deschide ședința la orele 10 și un sfert. Prezintă raportul comisiunii de incompatibilitate în chestiunea de incompatibilitate a fostului prim ministru Széll.

Ministrul agriculturii, d. **Darányi** depune proiectul despre colonizări și parcelări.

Se continuă apoi discuția pe paragrafi a dării de venit.

La p. 3. **Wekerle**: Propune ca venitele muncitorilor, dacă nu trec peste 500 coroane, să nu fie puse la dare. Camera primește.

La p. 12. **Sándor P.** Propune ca numai venitul curat să poată servi de bază aruncului.

Nagy D. Sprijinește propunerea lui Sándor P.

Eber A. Consimte în teorie cu propunerea lui Sándor P., crede însă că nu se poate pune în practică.

Polónyi G.: Crede absurdă ideea d-lui **Wekerle**, conform căreia cetățenii ar trebui

să mai plătească dare și după banii ce-i dau în dare.

La p. 21 **Vázsonyi V.**: Se plânge că în Budapesta s'a urcat prea mult darea de venit a funcționarilor. Cere ca cei cu leafă mai mică de 3000 coroane, să nu fie puși la dare și pentru banii de chirie.

Polónyi G.: Sprijinește propunerea lui **Vázsonyi**.

Wekerle: Spune că darea de venit și de altfel s'a redus cu 313.000 coroane și deci cere abandonarea propunerii lui **Vázsonyi**. Camera primește paragraful din chestiune în textul său original.

Convocarea conferinței balcanice.

Se telegrafiază din Londra.

Măine, Miercuri, ambasadorii Angliei, Franței, Rusiei și Italiei se vor înfățișa înaintea ministrului de externe austro-ungar, d. **Aehrenthal**, ca să-i remită notele primite de la guvernele lor cu privire la convocarea de urgență a conferinței balcanice. Ca făcând parte din Comitetul Dunărean, Serbia încă va fi reprezentată în conferință.

Bosnia inseparabilă.

O telegramă din Serajevo anunță: *Consiliul provincial din Bosnia, în prima sa ședință, ținută azi, a adus o hotărâre prin care se declară că Bosnia aparține inseparabil monarhiei austro-ungare și se recunoaște dreptul de succesiune în tron a Casei de Habsburg și asupra ei.*

BIBLIOGRAFII.

A apărut: Nr. 2 Biblioteca bunilor templieri. Icoane din popor de G. Asmusen. Prețul 25 bani. București. Depozit: Gh. Șterba, str. Radu Vodă, nr. 22.

La librăria „Tribunei” se află de vânzare următoarele cărți:

Spiritul critic în cultura românească, de Ibrăileanu prețul 2 cor., + 10 fil.

În lumea dreptății de nuvele și schițe, Ioan Al. Brătescu Voinești 2 cor., + 10 fil.

Legenda funigeilor, poem dramatic în 3 acte de St. O. Iosif și D. Anghel 1 cor., + 10 fil.

»Apus de soare», dia nă în 4 acte de Delavrancea. Prețul 2 cor. plus 20 fil.

»Povestiri», de H. C. Andersen, ilustrate de V. Pedersen, tradus de Ruxanda Vlahuța. Prețul 2:50 cor. plus 30 fil.

No. 41 Bibl. Rom. Socec. »Povestea copilăriei», amintiri de Ion Dragoslav. Prețul 30 fil. plus 5 fil.

No. 37 »Dreptatea Mării», nuvele traducere din grecește de V. Kostopol. Prețul 30 fil. plus 5 fil.

No. 45—46 »Noi și Vechi» schițe, nuvele de I. A. Basarabescu. Prețul 55 fil. plus 10 fil.

No. 51 »Eden Anto» povestiri, traducere din italienește de D. Tomescu. Prețul 30 fil. plus 5 filer.

No. 52 »Deschiderea cursului de Istorie Națională» de M. Kogălniceanu 30 fil. plus 5 fil.

Economie.

Curs de stupărit în Gödöllő. La stupina statului din Gödöllő se țin și în anul acesta șase cursuri de stupărit, și anume: Din 1—18 Maiu pentru plugari, din 24 Maiu până în 10 Iunie pentru codreni, din 14—27 Iunie pentru proști, din 1—18 Iulie și din 26 Iulie — 12 August pentru învățători, iar din 15—28 August pentru femei. La fiecare curs vor fi admiși câte 20 de ascultători, cari în timpul cursului vor primi și întreținerea gratuită, iar celor cari vor dovedi în rugarea pentru primire, că sunt lipsiți de mijloace, li-se vor restitui și speșele de călătorie. Rugările provăzute cu timbru de 1 coroană, adresate mi-

nistrului reg. ung. de agricultură, sunt a se stabili șterne prin autoritățile superioare ale pesterului (consistor, inspector școlar, oficiu silvanal), la rugățile economilor prin antistilele comunale, cu puțin cu o lună înainte de a se începe cursul respectiv.

„Economia” excelenta foaie economică din Caransebeș, a apărut. Nr. 5 cuprinde un bogat și interesant material economic. O recomandăm tuturor pe cari privește și interesează afacerile economice.

Curs practic de lăptărit în Ciacova. La școala de lăptărit de sub conducerea direcției școlii economice din Ciacova la 1 Aprilie a. c. se va deschide pe durata unui an un curs practic de lăptărit. Elevii pe lângă întreținere gratuită vor primi instrucțiune teoretică și practică în toate ramurile lăptăritului. Se vor primi tineri sănătoși, nepătați, cari au trecut de 17 ani și știu scrie și citi. Rugările adresate ministrului reg. ung. de agricultură și provăzute cu atestat de botez, de vaccinare, atestat medical, de moralitate și cu atestat școlar, sunt a se trimite la direcția școlii economice din Ciacova.

Impărțire de semințe. Vestim pe membrii reuniunii noastre agricole, că subscrișul comitei va împărți între membrii în mod gratuit și în primăvara anului de față semințe de trifoiu, de lujernă și de napi de nutreț. Cererile pentru a fi împărțite membrii să le înainteze la comitet cel mai târziu până la 10 Martie. Membrii împărțiteși cu asemenea semințe în anii trecuți, sunt rugați a ne face raport cât mai amănunțit despre recolta avută și despre experiențele făcute în cultura acestor plante de nutreț. Sibiiu, 16 Febr. n. 1909. Comitetul central al «Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu». **Pant. Luca**, președinte. **Victor Tordășianu**, secretar.

Piața de bucate din Aradul-nou în 9 Martie.

Timpul s'a înmuiat din nou dar e capricios și nestatornic. Nu avem știri îndestulătoare despre starea sămănăturilor. Vremea anormală le-a influențat și pe ele. Tendința negoșului de cereale e statornică.

Iată vânzările din piața de azi:

200 măși	metrice de grâu	13.40—	60
3.0	păpușoi (cucuruz)	6.60—	6.80
	săc. r.ă	9.50—	9.60
	ovăs	7.0—	7.80
	orz	7.50—	7.60

Prețurile în coroane la câte 50 de kgr.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Badapesta, 9 Martie 1909.

Grâu pe Aprilie 1909	25.62—25.64
Săcară pe Aprilie	18.30—18.32
Cucuruz pe Maiu	14.56—14.58
Ovăs pe Aprilie	17.18—17.20

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou

De Tisa	— — — —	26 K.	55—26 K.	85 fl.
Din comitatul Albei	— — — —	26	15	26
De Pesta	— — — —	26	20—26	55
Bănățenesc	— — — —	26	50—26	80
De Bacica	— — — —	26	30—26	70
Săcară	— — — —	19	70—19	90
Orzul de nutreț, calit. I.	17	—	17	20
» » calitatea a II.	16	50—16	80	
Ovăs	» » I.	17	55—18	—
» » » II.	17	25—17	55	
Cucuruz	— — — —	14	05—14	25

Redactor responsabil **Constantin Savu.**

Editor proprietar **Gheorghe Nichiu.**

Anunț.

Un băiat român, inteligent, care posedă perfect și limba maghiară, se primește ca învățăcel la librăria **Ingusz I. és fia, Arad strada Weitzer János.**

Un candidat de avocat

cu praxă bună

se află aplicare în cancelaria subscribului. A se adresa de adreptul.

Dr. Toma Ienciu
adv., Puj.

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de partea de sus a ghetelor, în asortimentul cel mai mare, cu toată scumpetea se găsesc

cu prețurile cele mai ieftine

în magazinul de pe al lui

Gyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavasz u. 1

Distins cu diploma de recunoștință
:: în anul 1904. ::

Catalogul ilustrat a prețurilor gratuit.

Crema Salvator cel mai bun cosmetic pentru mâni și față, contra pișturilor și a necurătențiilor de pe față. 1 borcan 1 cor.

Pudra Salvator, apără fața de părleală și face pelea albă ca laptele. Albă, roză și cretă, 1 cutie 1 coroană.

Săpun Salvator, în timpul osi mai scurt face pelea fină și fragedă. 1 bucată o coroană.

Praf de peie Salvator Nr. III. un medicament sigur contra așudării mâinilor și a picioarelor, absolut neestricios. 1 cutie 1 coroană.

Soirt de vin (Franzbrandwein) Salvator. Un medicament de casă cunoscut care nu trebuie să lipsească din nici o casă. Se recomandă la orice răceală, durere de cap, migrenă, junghieri, mamă și tchios. Prețul unei sticle 1 coroană.

Schwedische Tropfen. (Picături de Media) o doftorie probată contra boalelor de stomac. O sticlă originală 1 coroană.

Balsam pentru bătători depărtează repede durerea și fără durere orice bătătură, pelea întărită sau negei. Prețul unei sticle cu pensulă 70 fileri.

Toate aceste preparate sunt numai atunci veritabile, dacă sunt provăzute cu marca de scut «Salvator».

Comandele din provincă se execută prompt și cu băgare de seamă.

S. Mittelbach,

farmacia și drogheria la Salvator.

Zagrab

(Croatia)

Recomandat de ministerul de culte și instrucție!

Multe recunoștințe

ZWÖRNER B.

PREPARATORUL DE ÎMPĂIAT ANIMALE

KOLOZSVÁR, Rozsa-u. 7 sz.

Animalele să se trimită cât se poate de proaspete și nebelite. Trebuie indicat în ce fel să se întămpie prepararea; mamiferelor mai mari să li-se scoată intestinele. — Pentru împachetare socotese numai cheltulele mele. — Preparațiile îngrijite, artistice, în formă naturală, lucrul trănite, prețuri moderate!

Körmendi Mihály

mehanic și electrotehnic

Ciuj (Kolozsvar) Egyetem-u. 1.

Fabrică și repară aparate pentru ingineri, aparate de școală și fizice, mai departe sonerie electrică de casă și aparate electrice medicinale, mașini de cusut, de scris, biciclete. Ține în deposit părți singuratică pentru conducte electrice, biciclete și mașini de cusut

Vânzare de altoi de viță.

Cine vrea să struguri frumoși și sănătoși să se adreseze cu încredere către

VITYÉ MIKLÓS

la firma de viță de vie condusă cu multă conștiință în

— Ös-Csanád. —

(com. Torontal) unde se găsesc cele mai variate altoaie de calitate I a, soiuri de viță de vie pentru vin și struguri de conservat, precum și viță americană, netedă și cu rădăcini deasemenea se găsesc vițe de rangul II

cu prețul cel mai ieftin. Soiuri pentru chioscuri. Preț curent trimitem gratis și franco.

Dintre multele scrisori de recunoștință, publicăm una singură:

Tornaföld, (up. Szécsisziget, com. Zala) 1907 Sept. 30
Cele 800 de altoaie cu rădăcini comandate de la Dta au dat un rezultat foarte bun. Nici unul nu s'a uscat ci au crescut așa de lungi că au trecut de un par de 2 m. și a trebuit să tai din ei; soiurile sunt distinxe. Voi recomanda bucuros din ele prietenilor și cunșuților și te rog să mi trimiți un catalog privitor la soiuri și prețuri. Cu stință Andrei Hajdu.

Invenție nouă! Invenție nouă

Moară de oțel pentru întrebuintare în economic și acasă macină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârte cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani 1 kilogram pe minut — pe lângă garanță.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și de trifoiu, de mână cu puterea ori cu mâna, de aplicat în mașina de îmblătit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașine.

:: ORADEA-MARE ::
Nagyvárad (Vilanytelep mellet)

80.000 pruni bosneaci altoiți

pentru presădare, de specia cu fructe mai mari și deosebit de frumoase, de culoare neagră, care au fost premiate cu prima diplomă a guvernului țării din Sarajevo, la expoziția din Viena, Budapesta și la expoziția universală din Paris cu medalia de argint.

Se află spre vânzare la

Sava T. Kojdici, Brčka (Bosnia)

din pepiniera proprie.

Dela

THEIL JOZSEF

fabricant de salamă și cârnațarii în Mediaș (Medgyes)

se capătă următoarele:

Cârnațarii pe Ianuarie:

Salamă ung. prima	— — — —	prețul 1 kg. Cor. 2-75
prețul se urcă lunar cu 10 fil.		
Cârnaț veritabil de Crakovia	— — — —	1-90
de Paris	— — — —	1-40
veritabil de Debrețin	— — — —	1-70
de șuncă	— — — —	2-40
de Galiția	— — — —	1-40
afumată	— — — —	1-70
Șuncă afumată	— — — —	1-80
Salamă cârnoasă de Ciuj	— — — —	1-60
Slănină de Debrețin afum. și cu ardei	— — — —	1-44
groasă albă	— — — —	1-40
afumată	— — — —	1-50

Catalog de prețuri se capătă dela Theil József fabricant de salamă în Mediaș (Medgyes).

Zénithul de gumă

deja după câteva zile s'a dovedit prin miș de scrisori de recunoștință dovedește că

specialitățile (preservative)

pentru dame și domni, inventate sub numele Zenith sunt cele mai de încredere, nu strică sănătatea, ceea ce eră defectul celor de până acum.

Prețul: 1 duzină de Zénith pentru domni 8 cor., 1 bucată Zénith pentru dame 7 cor.

La comandă vă rugăm să fiți atenți la numele Zénith, căoi numai atunci e veritabil, dacă e provăzut cu marca Zénith. — Se trimite în străinătate și în țară pe lângă cea mai mare discreție, recom. și cu rambursă.

Agentara principală în Ungaria:

DEUTSCH IZIDOR

magazin de instrumente medicale și pentru îngrijirea bolnavilor.

Szabadka, Kossuth-u.

La NAGYENYED
Com. Alsófehér

FISCHER & C^omp
Pomi Viticultura

să se adreseze,

cine dorește a cumpără
Material de calitate primă.
Pentru plantarea stradelor în comune
și orașe e mai acomodat
ACAȚUL ROTUND.
Furnisăm exemplare frumoase cu coroane de 2-50 m.
100 buc. cu 120 cor.

Prețurenturi despre pomi și
vițe trimitem gratuit.

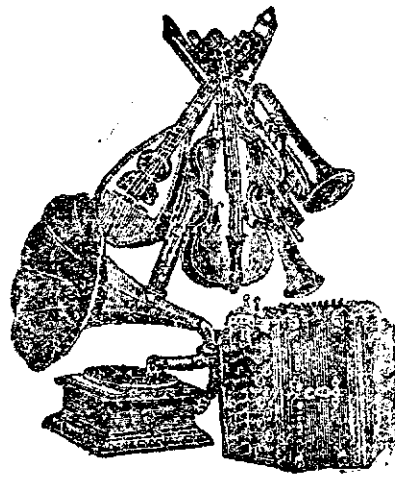
Cel dintâiu atelier de pietri monumentale aranjat
cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA măiestru de monumente
și pietri de cimitir —
Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central:
Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Telefon 662.
Filiale: Nagyvárad, Nagyszeben, Déva și Bánpatok.

**In atelierul meu de
instrumente muzicale**

în Chichinda mare (NagyK.
kinda) str. Sándor-Főherceg
provăzut cu puteri de muncă speciale
se repară tot felul de instrumente mu-
zicale în mod special cu prețuri ne-
mai-pomenit de ieftine. Țin în depozit
totfelul de violine fabricația cea mai
bună, tambure, harmonice și gramo-
foane, precum și plăci de gramofon.
Apoi tot felul de pă și de instrumente.
La comanda din provincie se face
lucrul cu îngrijire sub supravegherea
mea. Cu deosebită stimă:

KELEMEN ANTAL liferant de —
instr. muzicale

Nou!

Prăvălie de haine femeiești și pt. copii

Arad, str. Forray (Palatul cont. Nádasdy).

Recomandă magazinul bogat asortat în haine femeiești și
pentru copii, dantele și bluze. Halate și rochii de desubt, dola
pretențiunile cele mai simple până la cele mai gingașe. Căstume,
haine de bal și de doliu se pregătesc în decurs de 24 ore.

Rugând b'nevoitcrul sprijin al st. doamne am rămăs cu deo-
sebită stimă

BRÜLLER LAJOS

prăvălie de haine femeiești și pentru copii

Arad, str. Forray (Palatul cont. Nádasdy).

Furnisorul societății regn. al căilor ferate. —

Instalație electrică

Instalație electrică I

DERTÜL JÁNOS

Szeged, Fekete sas utca 16.

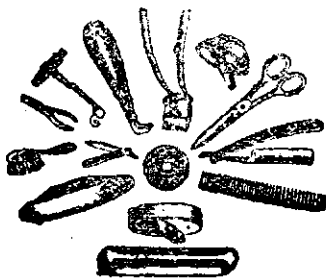
Primul atelier de ascuțit și melirat bricele din Seghedin.

Deposit de brice (prima calitate), foarfecl, ențite de
buzunar și de eună, precum și de diferite obiecte de
oțel. Ascute și melirează mașin de tuns pentru oameni
și caș, cu prețurile cele mai moderate și se angajează să
pregătească orice obiecte
de branșa aceasta.

Muncitorii primesc
— favor. —

Ține în deposit totl arti-
ciile de frizerie.

6 brice trimise deodată
spre ascuțire se expediază
porto-franco.

SIBIU
E. PUREGE
fabrică de casse de bani
Nagyszeben

Recomandă fabricațiile sale proprii

casse de bani

de orice mărime și con-
struite din materialul cel
mai bun și mai trainic
Fabrică: dulapuri par-
ticipate, incuitori-safe pen-
tru casse de economii, du-
lapuri de bani și docu-
mente totfelul de articlil
ce se țin de branșa asta.

Recomandă de-asemena practicele (mașini)

cupatoare de fert

in toate versiunile dela execuția cea mai
simplă până la cea mai elegantă.

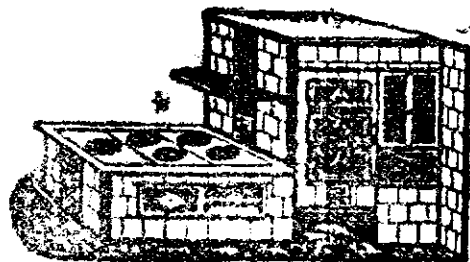
Atrage atențiunea on. public din localitate și
din împrejurime asupra atelierului său de

lăcătușerie, și construcție

care-i cel mai mare din tot Sibiuil

și pe care l-am instalat conform serințelor
moderne și l-am înzestrat cu puteri excelente
de muncă! Primesc ori-ce-fel de construcții
atingătoare de această branșe, precum:

lucrări de la ciădiri, portaluri, schele și gratii de fer, în-
grădiri de fer la coridoare și balcoane, geamlăcuri, uși de
fer, îngrădiri de fer, la mormânturi, cișmele și orice
lucrări de fer și lucrări de bas-relief.

Trimit gratis și franco deci-
ziuni (proiecte de cheltuell)
pentru casse de bani, mașini
de fert (șparchert) etc.

E. Purege
Sibiu, Schmidtgasse 19.

Szoták József

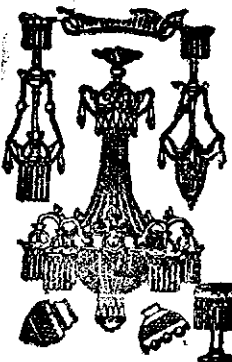
fabricant și turnător artistic de obiecte de
bronz, candelabre, table de firmă de metal

Kassa, Pogány-utca 9.

Lucrează pentru fabricanți de mobilă
după orice desemn părți de metal necesare la mobile.

Mai departe table de metal pentru
firme de advocași, medici, fabricanți,
totodată table pentru comune și numere de casă.

Totodată se face candelabre pentru case, cafenele și bi-
seriei, până la cele mai luxoase și complicate cu prețuri
moderate.

vorbe frumoase pe buze. Cei cinci sute de fruntași, cari au iscălit manifestul de azi, le arată cari sunt oamenii în cari să-și pună încrederea. Să isgonească deci pe toți vameșii, cari cearcă să-i ademenească cu orice apucături.

Avem la mâinile noastre pamflete în cari un avocat din Caransebeș, cu doi bani în trei pungii, argat al lui Burdea, vine nu în numele stăpânului său adevărat, ci în numele unui bărbat din cler din Caransebeș, care într'un mod regretabil își împrumută numele acestor mercenari, al căror candidat la vlădicie este. Singur însă faptul acesta, că s'a dat de instrument șleahtei burdiste, că unelțește în înțelegere cu ei împotriva bisericii sale, îl discreditează îndeajuns în fața opiniei publice românești și trebuie să-i distrugă orice reputație, pe care și-a întemeiat-o cu activitate totdeauna circumspectă.

Sperăm că lozinci goale și răsunătoare nu vor mai înșela pe nimeni, taberile fiind foarte distincte: *naționaliști ori burdiști* cari stau față în față. Alegerea deci pentru orice român cinstit este foarte ușoară. Nu vrem să renunțăm la speranța unei îndreptări a vieții românești din Caraș.

Programul de muncă al camerei. Sâmbătă și Luni, în 15 și 17 Martie, camera nu va ține ședință. De Marți începând ședințele se vor urma fără întrerupere până în 30 Martie, când camera își va lua vacanțe de Paști până în 15 April. După proiectele impozitelor se va mai desbate în acest restimp proiectul de congruă, proiectul de colonizări și vre-o câteva proiecte mai mărunte referitoare la căile ferate vicinale.

O poveste »aștătoare«. *Cetitorii noștri își vor fi amintind povestea lupilor și oilor ce am publicat zilele trecute în numărul nostru de popor. Ziarul »Nagyvárad« din Oradea-mare vestește că d. procuror dela curtea cu juri din acel oraș a hotărât să ne facă proces de »aștătoare« prin presă pentru această instigare prin basme. Suntem dispuși a crede știrea ziarului evreo-kossuthist din Oradea, care pare a fi ajuns monitorul*

oficial al d-lui procuror (căci află chiar înaintea noastră intențiile dânsului). Va fi în orice caz o notă nouă în șirul lung al proceselor noastre, acest proces pentru un simplu basm.

Situația politică în Austria. Acum o lună seziunea Reichsrat-ului a fost închisă din pricina obstrucțiunii cehești. De-atunci s'a constituit un nou partid, centrul slav, compus din cehi și slavii de sud, în scop de-a răsturna guvernul d-lui Bienert. Azi 10 l. c. camera se întrunește în scopul principal de-a vota recruții pe anul curent. Se speră că centrul slav va suspenda ostilitățile sale față cu acest proiect spre a nu sili guvernul să-l promulge pe cale parlamentară, cu ajutorul §. 14 din constituție. În ședința de azi d. Bienert dezvoltă programul guvernului și va face apel la toate partidele rugându-le să-i dea concursul. În camera seniorilor, d. Bienert va face declarații importante asupra situației externe.

Un vice președinte român în Reichsrat. *Ieri șefii partidelor din Reichsrat au avut o conferință asupra noului birou al camerei. Reprezentantul partidului creștin-social prințul Liechtenstein a propus președinte pe dl Dr. Pattai și a propus ca numărul vice-președinților să se ridice dela 5 la 7, încât fiecare națiune să fie reprezentată în birou. Cei doi noi vice-președinți vor fi unul român și altul rutean.*

Din România.

Conferința doamnei Zoe Verzea. Una dintre rarele conferințe frumoase, care se țin la noi. Doamna Zoe Verzea, prin piesa »In lumea de azi«, și a câștigat un loc de frunte între scriitorii noștri. Bucățile citite aseară la ateneu, ne îndreptățesc a aștepta dela dânsa în curând și alte lucrări de o valoare netăgăduită.

Frumosele sentimente de patriotism, de care este însuflețită, stilul frumos și ales, pe care este stăpână, precum și cunoașterea tehnice, despre care a dat o strălucită dovadă — sunt tot atâtea motive cari ne fac să credem că scriitoarea n-velei Stan Brândușe citită Sâmbătă la Ateneu ne va da în curând romanul, în care va fi prezentat

în chip fidel sufletul femeii noastre dela țară, în care atâți paraziți ai vieții noastre sociale vor fi arătați lumii cu toate păcatele, cu toate culele ascunse ale sufletului lor de josnic parvenit.

A doua bucată cetită de conferențiară a fost o duioasă povestire din viața unui licean. Acesta petrece vacanța la o stațiune balneară dela graniță. Face cunoștința unor domnișoare din lumea mare, zburdalnice, chochete și — deși sunt numai de 15 ani — se laudă că cunosc și arta flirtului.

Așa încât de câteori băiatul le povestește sau aduce vorba de lucruri știute de el, între altele: de populațiunea românească de peste graniță, revoluția lor etc., zburdalnicele fetițe bufnesc de râs. În felul acesta liceanul ia lecție de flirt dela frumoasele cunoștinți. Rezultatul e că nu-și poate trece examenul pentru absolvirea liceului.

S'a observat în toate bucățile o notă tendențioasă: aceea de a pișca ușor anumite părți din viața lumii noastre de azi, mai ales a celei de sus.

Noul teatru din Focșani. În primăvara asta se va începe la Focșani construirea unui frumos și spațios local de teatru.

Lucrările după deviz vor costa suma de 215.000 lei.

Starea Domniei Cuza. După o telegramă sosită din P. Neamț, starea sănătății Domniei Elena Cuza, continuă a fi gravă.

Slăbiciunea persistă și Domnița nu e susținută decât prin continue inhalații de oxigen.

Medicii cari veghiază la patul bolnavei, spun că starea Domniei inspiră serioase temeri.

Iași sub apă. Din Iași se telegrafiază că apele Bahluiului s'au revărsat cu furie, asupra părții de jos a orașului, făcând mari pagube.

Mahalele Podului Roșu, Nicolina, Trei Călești, precum și cartierul lipovinesc, au fost în întregime inundate și apele s'au ridicat, la o înălțime de un metru și jumătate asupra etagiului rîului. De asemenea, a fost inundată și o fabrică de cherestea, situată într'aceeași regiune, iar câmpul din fața gării și în tot lungul liniei ferate Iași-Vaslui și Iași-Pășcani, este în întregime, sub apă.

Pagubele sunt foarte mari și se evaluează la suma de 700.000 lei. Cu toate măsurile de salvare

Santuzza: Nu, mamă Nunzia, nu calc casa dumitale. Nu voiu.

Brasi: (sub coperiș) Vezi, Filomeno, — acum pricep mai bine de ce sunt Paștile. Dacă leagă pace o soacră cu o noră ca asta, să n'avem și noi chip să ne dăm dragostii iară?

Filomena: (intră din nou în casă) Taci odată. Păcătoșule.

Nunzia: (tare, Santuzzei) Spune-mi odată, ce vrei cu fiul meu?

Santuzza: Nu striga așa, mamă Nunzia!

Pipuzza: (strigă, venind cu un coș în brațe, din strada din dreapta, din fund) Ouă: Nu cumperi mamă Nunzia?

Nunzia: Dacă vrei cu doi, trei soldii — am din Belșug, uite! (arată pe masă).

Pipuzza: Mai bine le mănânc singură așa! Am copii acasă. Să știe și ei, sărăcuții, că-s Paștile odată. (Vrea să plece.)

Brasi: Nici mama Nunzia n'a mers la spovedanie?

Nunzia: (fără să-l bage în seamă, Pipuzzei) Ei, astăzi, fiindcă-s Paștile — bucata un soldo: lau douăsprezece. Să-mi dai unul pe deasupra, ca să fie douăsprezece în cap. Pune-le lângă celelalte, aici, dar bagă de seamă să nu-mi spargi vre unul. Aici îți ai și banii! Uite, capeți o mână întregă de bănet!

Brasi: Ascultă, Pipuzza. Vreau să facem și noi un negoț, noi doi, laolaltă. Vino numai în casă. (O duce în ulița din stânga.)

Nunzia: (Santuzzei) Vorbește, ce ști tu de Turiddu?

Santuzza: Nimic!

Nunzia: Unde a petrecut noaptea trecută: Că n'a venit acasă.

Santuzza: (suspiniând și acoperindu-și fața cu năframa) Vai! Mamă Nunzia, nu mă întreba. Imi dai cu cuțitu mai tare în inimă.

Nunzia: Atunci știi unde a fost Turiddu.

Alfio: (vine din strada primă dela dreapta, cu o sticlă în mână) Ei, bătrâno, mai ai din ăl bun — știi tu care — ăl de șase soldii?

Nunzia: Mă duc să văd; Turiddu avea să mai aducă astăzi din Francoforte.

Alfio: Turiddu, fecioru-tău? — Ța-i încă pe aici. L'am văzut azi des de dimineață. Nu poartă capelă de bersaglier?

Camilla (apare iarăși pe terasă).

Santuzza: (ia sticla din mâna lui Alfio și i-o dă Nunziei) Du-te și vezi dacă mai găsești vin de ăla.

Nunzia: (dispare în crâșmă.)

Alfio: După cum văd, te ții de ai casei, Santa!

Camilla: (pe terasă) Ai venit să faci Paștile cu nevastă-ta, cu Lola?

Alfio: Cam așa! Barem sărbătorile ale mari să fii la tine acasă.

Filomena: (apare pe pragul casei cu o năframă peste braț și strigă Camillei) D-ta nu vii la liturghie? N'ai lipsă de ea?

Brasi: (repede, din stânga) Vine, vine și ea. Tii, cumetre Alfio — tocmai bine! Nu vrei să faci un drum până la Militello?

Alfio: Măine da! Azi e sărbătoare, cumetre Brasi, vreau să mă hodinesc și eu odată acasă.

Filomena: De cășlegi beați banii și te du în lume, de Crăciun și Paști petrece-i acas?

Camilla: (lui Alfio) Și ce zice nevastă-ta la asta, că te arăți numai din Paști în Crăciun?

Alfio: Ce să zică?

Nunzia: (vine cu sticla plină. Are în mână o cârpă împăturată și-o despătură peste zarzavat) Asta-i și mai bun decât cel din urmă, cumetre Alfio. De ăsta o să-ți mai trebuiască, dacă ai golit sticla. Să-ți fie de bine! Optsprezece soldii!

Filomena: Cumetre Alfio, nu-i bine să vorbești așa de fără bătaie de cap, când cu o nevastă frumoasă și atât de tinerică.

Alfio: Ei na! Mă știe nevasta și știe unde mie cinstea. (doi carabinieri ies din cazarmă și intră în biserică) I-mi isprăvesc eu singur treburile totdeauna — din partea mea n'am lipsă de penele de cocos. (arătând spre carabinieri) — O știu toți în sat. (Clopotul sună a doua-oră de liturghie.)

Filomena: (făcându-și cruce) Doamne păzește, departe de noi așa ceva. (Inchide casa, își potrivește cârpa pe cap și merge la biserică.)

Camilla: Stai, viu și eu, Filomena, viu îndată (părăsește terasa).

Filomena: (lui Alfio) Mai bine, decât să vorbești așa, spune nevastă-ți că a sunat pentru a doua-oră de liturghie! Păgânilor!

Alfio: Să-mi văd mai întâiu de cai, apoi i'oiu

luate de primăria oraşului, totuşi un mare număr de familii au rămas fără adăpost.

Un nou sindicat agricol. Vreo 80 mari proprietari şi arendaşi s'au întrunit ieri dimineaţă la soc. centrală agricolă spre a pune bazele unui sindicat agricol pentru judeţul Ilfov.

A fost aleasă şi o comisiune, compusă din d-nii V. Brătianu, Sava Şomănescu, C. Stoicescu, Mavrodin, V. Hagi Teodoraki, C. Alimănişteanu şi N. Filitti, spre a alcătui statutele.

O vizită importantă. De câteva zile a sosit în Capitală Fehim-Bey, preşedintele clubului albanezilor din Bitolia, una din persoanele cele mai cunoscute din vilaetul Monastir.

Tehim-Bey a venit ca să vadă pe principalii albanezi din România. De aici, după câte ştim, Tehim-Bey va pleca în apusul Europei în acelaşi scop.

Un prinţ japonez spre Bucureşti. Regele Ferdinand a conferit prinţului japonez, care i-a fost oaspete, ordinul »Alexandru«, cl. I. precum şi alte ordine bulgare.

Principele, după ce a vizitat Plevna, a plecat azi la prânz la Adrinapole, unde va sta o zi, apoi de aici va pleca la Constantinopole, Atena, de unde se va imbarca pentru Constanţa, luând trenul spre Bucureşti.

O lămurire către dd. învăţători, membrii ai reuniunii din protopresbiteratele bănăţene.

Ultima adunare a Reuniunii D-voastre mi-a făcut cinstea de m'a ales fisc al Reuniunii şi deja am ajuns să am pe contul acestei cinste neplăceri cu D-voastră, fără să fiu eu vinovat! Deci daţi-mi voie, domnilor, să vă dau următoarele lămuriri:

Eu am fost numit comisar konzistorial pentru alegerile de deputaţi mireneşti la Congresul naţional-bisericesc şi în această calitate am petrecut o zi la scrutinul în Banat-Comloş — demult astă iarnă.

Atunci mi-a cerut d. prezident al Reuniunii învoirea, să se lanseze în numele meu către toţi restanţierii provocări de solvire şi eu m'am învoit cu atât mai vârtos, că d. preşedinte a voit să mă dispenseze pe mine dela un lucru, care mi-ar răpi timp!

Cum s'a întâmplat de aceste provocări abia

acum s'au expedit, nu ştiu, căci de atunci eu până acum de curând, de aceste provocări nimic nu am mai auzit.

De vre-o opt zile încoaci însă am primit dela unii domni învăţători puţine parale, declaraţii de supărare, abziceri de membrii, protestări, că îndrănesc a-i provoca la solvire, pe când dlor nu sunt în restanţă şi protestări contra tonului provocării, pe care şi eu abia acum îl cunosc din unele provocări ce mi s'au »înapoiat« fiind-că poştă nu a aflat pe cei adresaţi!

Că s'au trimis provocări şi la membrii, cari nu sunt în restanţă; aceasta cred că nu are să supere pe nime, căci silit nu poate fi nimeni, să solvească încă odată şi aceste cazuri se pot ele lămurii cu casarii despărţămintelor. Dar vă rog, dlor! nu mă vinovaţi pe mine, căci de făceam chiar eu provocările, încă se putea întâmpla lucruri de aceste, provocările se fac pe baza conspectelor restanţierilor făcute de casarii, iar eu ca fisc nu sunt în poziţia de a putea controla exactitatea acelor conspecte, şi cred că nici cine a expedit provocările, încă nu a putut precede altfel!

Ce priveşte însă tonul, în care sunt ţinute provocările, sunt silit a declina dela mine orice responsabilitate! Aici s'a comis cel puţin o eroare dacă nu mi-s'a supus conceptul spre aprobare înainte de a fi dat la tipar, căci în numele meu s'a dat!

Eu sunt avocat vechiu, însă dela mine nu a mers nici-când provocarea cu ameninţări, şi cu atât mai puţin am datina dea apostrofa pe cineva, cum s'a întâmplat aici, când se zice: »Ori D.-V. nu înţelegeţi propriile interese! Ar fi destul de dureros«.

Nu! Eu nu presupun aceasta nici despre un învăţător de al nostru, deci nu aflu o astfel de apostrofă de ducătoare la scop!

Vă rog deci, domnilor să mi luaţi aceste lămuriri la cunoştinţă!

Stimător: Dr. Nestor Opresan.

Din Străinătate.

Alegerile din Italia. Alegerile politice au avut loc alaltăieri în toată Italia fără incidente însemnate. Pentru 508 scaune, au fost aleşi: 211 ministeriali, 34 din opoziţia constituţională, 23 socialişti, 8 catolici, 23 radicali, 17 republicani; mai sunt 41 balotaje şi rezultatele definitive în 151 de colegii nu sunt încă cunoscute.

Printre cei aleşi sunt: D. Lacava, ministrul de finanţe; Cocco-urtu, ministrul agriculturii şi al comerţului Orlando, ministrul justiţiei; Schanzer,

ministrul poştelor şi telegrafelor, Bertolini, ministrul lucrărilor publice. În ambele colegii din Messina a fost ales d. Giolitti, ca manifestare de recunoştinţă. De asemenea au fost realesi foştii miniştri: d-nii Martini, Guiciardini, Fiusso, Chimirri, Salanca, Moretti, Gualtierotti, Cappabelli, preşedintele camerei, D. Marcora, fostul preşedinte al consiliului, D. Sydeey Soninno.

Un discurs al lui Clemenceau. Se anunţă din Paris: În discursul său ţinut la inaugurarea monumentului lui Flocquet, primul ministru Clemenceau a arătat că partidul republican a repus ţara în puterea sa şi şi-a dat o situaţiune care azi îi asigură alianţe şi amiciţii fondate pe autoritatea armelor sale. Franţa, păstrând neatinsă independenţa şi demnitatea sa, şi-a reluat în Europa, fără să ameninţe pe nimeni, locul său desemnat de interesul durabil al unei păci de echilibru singura rodnică în opere pentru omenire.

Discursul lui Clemenceau a fost foarte aplaudat. Preşedintele Republicei, Fallières, a sosit la orele trei ca să fie de faţă la inaugurarea monumentului lui Flocquet. Numeroasele strigăte de: Trăiască Republica! Trăiască Fallières! Înăbuşesc fluerăturile socialiste. S'au făcut numeroase arestări. Preşedintele Republicei s'a reîntors la Eliseu la orele 5.20 fiind aclamat pe tot parcursul afară de Place dela Republique unde socialiştii au fluerat la trecerea preşedintelui. S'au făcut şi aci numeroase arestări.

Intervenţia războinică a Rusiei în Persia. Ştirile din Persia sunt foarte alarmante; se relevă necesitatea intervenţiei Rusiei. În cercurile competente se spune că consulul general al Rusiei din Djulfa a expus partidelor persane cari sunt în luptă un fel de ultimatum zicând că trupele ruseşti vor intra în Persia dacă luptătorii nu se vor retrage din regiunea dela graniţă. Au loc execuţiuni în masă la Marand.

Conflictul austro-sârb.

Ce spune Muntenegru.

Polemizând într'un articol de fond în contra ziarelor austriace ziarul oficios zice: »Să lăsăm pe puteri să vadă dacă este permis mandatarului de a-şi apropia ceea ce i-s'a conflat mai înainte. Însă să observăm în acest moment că puterile au încredinţat prin congresul dela Berlin, Bosnia şi Hertegovina Austro-Ungariei pentru a le admi-

spune şi de asta! Numai nu te supăra. Slavă Domnului, mai sunt şi eu creştin până acum.

Nunzia: (lui Alfio) 18 Soldii.

Alfio: Uite aici — sgârcito! Lasă-mă să-ţi număr banii.

Camilla: (în strada primă dela stânga, cu cârpa în cap, predă bărbatului ei cheia). Aici e cheia — şi nu mi-te arată, ca de obicei, după ce s'a sfârşit întreaga slujbă. — Mai înţeles? (Intră cu Filomena în biserică; Brasi pleacă în făurişte. Alţi oameni se duc la biserică, unul câte unul, trecând prin piaţă).

Alfio: (Nunziei) Na — optsprezece soldii — şi să mi-i cheltuieşti bine — (vrea să apuce drumul, pe care a venit).

Nunzia: Şi — unde l-ai văzut pe fiul meu, cumetre Alfio?

Santuzza: (trăgându-o de haină pe furis) Nu-l întreba — pentru Dumnezeu, nu-l întreba.

Alfio: (întorcându-se) L'am văzut cam la douăzeci de paşi dela curtea mea, azi când se crepă de ziuă şi veneam acasă. Părea că se grăbeşte, a trecut pe lângă mine fără să mă bage 'n samă. Să-l trimit aici, de l'oiu întâlni?

Nunzia: Lasă-l, nu.

Alfio: (iese).

Nunzia: (Samtuzzei) De ce mi-ai făcut semn să tac?

Santuzza: (nu răspunde. Lasă capu 'n jos).

Nunzia: Ha! — Ce-ţi vine 'n minte?!

Santuzza: (acopere faţa cu şorţul şi isbucneşte în lacrimi) Vai, mamă Nunzia!

Nunzia: (atinsă). Lola — nevasta lui Alfio.

Santuzza: Ce să mă fac, de mă lasă Turiddu?

Nunzia: Doamne! Doamne! Săracă de mine, — ce aud? Nu se poate. Cu adevărat, se înşală. Se înşală şi cumătrul Alfio — şi — sunt atâţia cari poartă şapci de bersaglieri.

Santuzza: Nu, nu, Alfio nu se înşală — el a fost — Turiddu a fost!

Nunzia: De unde o ştii?

Santuzza: Ştiu — Turiddu o avea dragă pe Lola.

Nunzia: Aş! După ce s'a întors, a găsit-o măritată cu Alfio şi s'a împăcat cu soarta.

Santuzza: Da nu s'a împăcat ea.

Nunzia: O! Şi de unde le mai ştii şi pe astea?

Santuzza: Vai! Şi de unde le ştiu! Nu se pune mereu în fereastră de câte ori îl vedea că trece pe dinaintea porţii mele? — Da — mi-l'a furat cu ochii, mironosiţa asta! [Mereu a căutat să-l ademenească la ea. »Cumetre Turiddu, cum de dai pe aicea? Lasă-te de mine! Gândeşte-te, că Dumnezeu drăguţu a vrut altfel. Acum trebuie să fiu a bărbatu meu!« (rîde batjocoritor) Hahaha! »Dumnezeu drăguţu n'a vrut aşa!« — i-a fost cleiul cu care l-a prins. Cânta sub fereastra mea în ciuda ei, pentru că a luat pe altul de bărbat. (suspină) Da tot n'a putut să-şi uite dragostea lui veche, în zadar a jurat că mă iubeşte numai pe mine. Şi când îl auzeam aşa cântând, pe drăguţu de el, stătea să-mi sară inima dela loc, că simţeam că numai cuvintele erau pentru mine, iar simţul lor era pentru ea. În năcazul ei — o, o văd eu prea bine acum — în năcazul ei se arăta tot mai îndrăgostit de mine, de steteam să inebunesc — da cum puteam să zic »nu«, când mă ruga cu atâta foc: »des-

chide-mi, Santuzza, de nu, nu mă iubeşti!« Ce puteam să mă fac? — Li spuneam: »Ascultă-mă, Turiddu — trebuie să 'mi-o juri pe cruce!« şi mi-a jurat-o — apoi când, a auzit ticăloasa de ea, mi-am făcut-o duşmană de moarte — şi-a pus în cap să mi-l fure şi mi-l'a schimbat, de-o dată, — aşa — (face un semn) El tăgăduieşte, îi e milă de mine — da' cu inima nu mă mai are drag — acum, când am ajuns de mă vor gătui fraţii mei cu mâinile lor, dacă dau de veste... Da ce-ar fi şi asta, numai de n'ar iubi Turiddu pe ailaltă — aş muri bucuroasă! Asară a fost la mine şi mi-a zis: »Trebuie să plec, rămâi cu bine, am să îngrijesc de multe«. Avea faţa aşa de cinstită. Doamne, cum e cu puţinţă, să ai trădarea lui Iuda în suflet şi să te uiţi aşa de liniştit şi de frumos. Apoi a venit o vecină după ghemul de cânepă, pe care i-l-am ţesut — mi-a spus, că a văzut pe Turiddu pe uliţa noastră, înaintea uşii Lolei.

Nunzia (făcându-şi cruce): Omul lui Dumnezeu şi-mi spui poveştile astea acum, în ziua asta sfântă?

Santuzza: Vai, mamă Nunzia! Ce zi nenorocită s'a pornit pe capul meu!

Nunzia: De ştii ceva, du-te şi aruncă-te în faţa crucii.

Santuzza: Nu, nu pot să mă duc la biserică, mamă Nunzia.

Nunzia: (despăturându-şi cârpa şi punându-şi-o pe cap) Să-mi ajute Dumnezeu. Cel puţin eu să nu rămân pe jos de slujbă.

Santuzza: Dumniata poţi să te tot duci, grijesc până atunci de marfă. Să n'ai grije o laşi în mâni bune.

nistra atunci când aceste provincii formau un obiect de litigiu între principatele sârbe și Turcia, lăsând atunci acest litigiu nerezolvat. Prin urmare, în urma acordului cu Turcia, Austro-Ungaria se pune în locul Turciei în zisul litigiu care nu este sfârșit față de statele sârbești. Așadar, prin acordul menționat, Austro-Ungaria nu a devenit proprietară ci parte în contra statelor sârbești.

Presă rusă și criza din Balcani.

Ziarul rus »Slowo« din Petersburg scrie: »Criza balcanică a atins acum punctul extrem al posibilității. Incumbă concertului puterilor să aducă pe Austro-Ungaria și pe Serbia la un compromis«.

Ziarul »Rjetich« relevă necesitatea ca puterile să exercite o influență asupra Austro-Ungariei.

Cum se comentează demersul Austriei la Belgrad.

Ziarul »Le Temps« din Paris, comentând demersul făcut de către contele Forgach la Belgrad, zice: »Nu trebuie să se vadă în această nici un ultimatum, nici o amenințare, nici o cursă. Se pare dimpotrivă că dl Aehrenthal voiește în mod sincer să contribuie din parte-i spre a obține o înțelegere cu Serbia care a recâștigat simpatia Europei prin resemnarea sa în privința unor revendicări injuste, și care ar trebui să ia în considerațiune interesele Austro-Ungariei.

Demonstrații sârbești.

La Craguevaș, Pozarevaș și Crușova au avut loc mari demonstrații, la cari au luat parte un număr mare de ofițeri.

Demonstrații au protestat în contra hotărârii guvernului din Belgrad de a renunța la pretențiunile teritoriale.

Voluntarii ruși spre Serbia.

Ziarul Sevet din Petersburg publică știrea că un mare grup de voluntari ruși au pornit din Odesa spre Serbia.

Italia și criza balcanică.

Guvernul italian este de părere că tratativele directe între Austro-Ungaria și Serbia nu vor duce la nici un rezultat bun. De aceea guvernul din Roma va stăruie ca, pentru aplanarea conflictului, să intervie cât mai curând marile puteri.

Opiniunea publică rusă iritată contra Austriei.

»Berliner Tageblatt« află din Petersburg că opinia publică rusă privește ca și până acum pe Austro-Ungaria ca turburătoarea păcii Europei.

Intreaga presă rusă cere mereu convocarea unei conferințe. Panslaviștii agită pentru război, guvernul însă nu vrea să știe de așa ceva.

Nunzia: Da ce vrei să faci?

Santuzza: Mai știu și eu? Vreau să-l aștept aici (arătând banca de dinaintea ușii) ca o biată cerșitoare!

Nunzia: Aici, înaintea casei mele?

Santuzza: N'ai nici o grijă, nu intru în casă. Da nu mă alunga de pe pragul ușii, mamă Nunzia. Gândește-te la mântuitorul, la care mergi să te rogi! Lasă-mă aici, te rog! Lasă-mă să vorbesc cu el încă odată, dacă ai ceva sfânt pe pământ.

Nunzia: (Apucă drumul bolborosind). Vina ta să fie, Doamne!

Brasi: (Alergând din făturiște). Așteaptă, așteaptă! Mamă Nunzia. Noi doi, venim totdeauna cei din urmă. Trebuie să ne avem bolțile totdeauna deschise. (Nunzia pleacă. — Brasi Santuzzei). Vezi, Santuzzo. Nu te duci în biserică, fiindcă-s Paștile? Hai să ne rugăm un șir de mătâni amândoi!

Santuzza: Lasă-mă 'n pace!

Brasi: A! La naiba! Nu te mânânc! Par'că n'am știu...

Santuzza: Lasă-mă 'n pace!

Pippuzza: (fără de răsuflăt, din strada primă dela stânga). Ajung încă la liturghie măiestre Brasi?

Brasi: Aleargă numa, că o să ajungi. (Pippuzza pleacă. Brasi Santuzzei). Vezi, fac ca clopotarul nostru, care chiamă oamenii la biserică și rămâne frumușel pe afară! (privind spre strada din dreapta din fund) A! Pentru asta să vă las singuri? Acum mă cumintesc! (Pleacă la biserică). Așa! Ei, fie, mă duc, ca să nu vă stăm în drum.

(Va urma).

Trad. de Ilie Marin.

Sârbii vor eșire la mare.

Deoarece sârbii s'au convins că n'ar putea dobândi decât printr'un război un teritoriu din Bosnia care să lege țara lor cu Muntenegru, ei agită acum ideea de ași croi o eșire prin San-geac și Muntenegru.

În cercurile parlamentare s'a discutat cu aprindere chestiunea aceasta.

Ideea este însă irealizabilă deoarece Turcia a respins-o categoric și Austria a garantat integritatea sangeacului Novi Bazar.

Manifestul fruntașilor din Caraș.

Lupta contra burdismului în biserică.

Campania electorală pentru alegerile sinodale din dieceza Caransebeșului aduce o notă dureros de nouă în viața constituțională a bisericii noastre. Ca niciodată până acuma, platforma electorală o constituie lupta dintre partidul naționalist de o parte, apărător al autonomiei bisericii noastre, al curățeniei ei religioase și morale, al menirii și caracterului ei de biserică națională, cu un partid cu totul nou în viața noastră bisericească, un partid care are îndrăzneala de a se pune pe față în serviciul guvernului și al gândurilor sale de maghiarizare și distrugere a bisericii drept măritoare românești a răsăritului.

Am fost cei dintâi cari am dat alarma atrăgând atențiunea lumii românești asupra acestei primejdii. Burdea, și toată șleahța lui de vânduți au continuat și continuă să »lucreze«, pregătind alegerea unei majorități burdiste în sinod pentru a stăpâni pe urmă în toată dieceza Caransebeșului și pentru a-i înlezni munca de zdrobire a bisericii pe care a început-o guvernul.

Fruntașii din Caraș au hotărât să înceapă lupta contra burdismului cuceritor.

Azi primim știrea unei mari manifestații a tuturor elementelor bune și naționaliste prin care ele stabilesc programul ce și-au pus pentru salvarea bisericii ortodoxe românești. În acelaș timp se proclamă candidații naționaliști pentru cele 40 de locuri vacante de deputați sinodali. Iată știrile ce primim din Lugoj pe telefon:

Manifestul partidului național din Caraș.

Lugoj, 10 Martie.

Azi partidul național a publicat un mare manifest către alegătorii sinodali pentru dieceza Caransebeșului. Apelul chiamă la luptă împotriva tendințelor de distrucție a bisericii prin curentul burdist și se compune din două părți, întâi din programul partidului, al doilea din lista candidaților naționaliști la cele 40 de mandate de deputați. Manifestul e iscălit de vre-o 500 de fruntași din toată dieceza, din Lugoj de vre-o 108 fruntași, apoi din graniță aproape de 200, apoi din Oravița, Făget, Buziaș, Ciacova, Vârșet etc. El se va tipări în 20.000 de exemplare și se va răspândi în toate părțile.

Programul partidului.

Iată punctele programului:

1. *Susținerea neștirbită a autonomiei bisericii noastre.*
2. *Apărea ei de orice ingerență venită din afară în afacerile interne ale bisericii.*
3. *Promovarea intereselor bisericești, școlare, fundamentale.*

4. *Înlăturarea tuturor abuzurilor din viața bisericii.*

5. *Susținerea unei discipline mai sântoase.*

6. *Introducerea unei administrații prompte, simplificate și exercitarea unui control sever în biserică.*

7. *Creiarea unui fond de pensuni pentru preoțimea din dieceză.*

Lista candidaților.

Iată și lista candidaților pentru cele 20 de cercuri mirenești cari având câte 2 mandate vor reprezenta 40 de voturi de mireni în sinod:

1. *Cercul Valea Boului:* Dr. C. Popescu, Dr. Petru Mladen.
 2. *Cercul Lugojului:* Dr. Alexandru Mocioni, Dr. Gheorghe Dobrin.
 3. *Cercul Sgribesti:* Dr. Ștefan Petrovici deputat, Dr. Dumitru Florea.
 4. *Cercul Făgetului:* Titu Hațeg, Dr. Iosif Popovici.
 5. *Cercul Coșava:* Dr. Octavian Popescu, Dr. Gheorghe Gârda.
 6. *Cercul Buziașului:* Ioan Marcu, Baroanul Duca de Cadar.
 7. *Cercul Jebeli:* Gh. Serb, Dr. Dimitrie Cioloca.
 8. *Cercul Ciacovei:* Gheorghe Breban, Dr. Iuliu Coste
 9. *Cercul Fizeșului:* Dr. Ioan Roșu, Dr. Valeriu Braniște.
 10. *Cercul Vârșetului:* Dr. Petru Zepeneag, Dr. Oct. Proșteanu.
 11. *Cercul Iam:* Dr. Aurel Novac deputat, Iuliu Tămășel.
 12. *Cercul Sasca:* Dr. Petru Corneanu, Dr. Mihai Groșianu.
 13. *Cercul Oravița:* Ilie Trăilă, Dr. Ioan Nedelcu.
 14. *Cercul Reșița:* Ioan Budințeanu, Gheorghe Jianu.
 15. *Cercul Caransebeșului:* Ioșca Biju, Patricie Drăgălina.
 16. *Cercul Teregova:* I. Jianu, Cornel Corneanu.
 17. *Cercul Mehadia:* Generalul Nicolae Cena, Dr. Ioan Popovici.
 18. *Cercul Bozovici:* Dr. Ioan Sârb, Aurel Macă.
 19. *Cercul Satul-nou:* Dr. Alexandru Bireescu, Petru Stoica.
- Cercul *Becșa-montană:* Dr. Aurel Oprea, Dr. Corcel Petric.

Cine i Nicolae Ionescu?

Unul din oamenii cei mai de frunte a partidului burdist este un avocat Dr. Nicolae Ionescu din Caransebeș. El face pe organizatorul și agentul electoral principal al lui Burdea și inundă dieceza cu tot felul de apeluri, declarații și alte tipărituri făcând prin toate propagandă pentru Burdea. Este caracteristic însă felul cum Ionescu a căutat întâi să se însinue opiniei publice ca un naționalist cinstit, fiind însă pe ascuns agentul și spionul lui Burdea. Am demascat și noi pe acest pehlivan politic care multă vreme a înșelat opinia publică. Acum vre-o câțiva ani, când liceul din Caransebeș a fost votat la comunitatea de avere, el făcea pe naționalistul, declarând că dacă guvernul ar admite un liceu românesc în Caransebeș, el singur ar jertfi 10000 de cor. pentru el — știind sigur că guvernul nu-l admite. Iată acum cum îl demască »Drapelul«:

În primăvara anului 1904, abuzînd de ospitalitatea »Gazetei Transilvaniei«, a plasat în coloanele acelei foi vre-o patru articoli fulminanți, în cari bătea alarmă contra stărilor din Caransebeș, în special la Dieceza și Comunitatea de avere.

În deosebi s'a năpustit asupra fericitului Curescu, care era atunci president al Comunității de avere, învinuindu-l că se îngrădește cu străini, că s'a dat pe mîna administrației politice și prăpădește averea Granițerilor. (Ce ar trebui să zică Dr. Nicolae Ionescu astăzi despre Burdia, dacă l-ar măsura cu aceeași măsură cu care la măsurat pe fericitul Curescu!)

Scriitorul acestor șire, a avut ocazie să se întâlnească cu frații Ionescu la Caransebeș după apariția acestor

articoli, și între altele i-a spus lui Dr. Nicolae Ionescu, care făcea și atunci pe grozavul purificator al moravurilor noastre, că nu cercetează intențiile articolilor din chestiune, dar constată ca fapt, că prin asemenea articoli se netezește calea lui Burdea, ca să ajungă în fruntea Comunității de avere și să distrugă totul ce le-a mai rămas bieților descendenți ai grănicerilor de odinioară.

Dr. Petru Ionescu, mai șiret, zimbă numai la aceste vorbe ale mele, Dr. Nicolae Ionescu însă s'a înfuriat și în marea sa «revoltă» sufletească mi-a zis:

— Nici cînd nu va ajunge Burdia în fruntea Comunității de avere. Aceasta e grija mea. Am la mînă un întreg dosar, cu care în orice moment îl pot arunca pe Burdia în aer, de praf și cenușă se va alege din el, nu prezident!

— Las' că vom vedea! — au fost vorbele mele, cu ari ne-am despărțit.

Vorba mea s'a împlinit.

Curescu a murit și Burdia a ajuns prezident al Comunității de avere.

Unde a rămas «dosarul» fraților Ionescu?

Ei vor ști.

Dar am văzut alt lucru.

Dr. Nicolae Ionescu a ajuns avocatul Comunității de avere, iar Dr. Petru Ionescu secretar în ministeriu, ambii cu protecția fățișă a lui Burdia.

Dr. Petru Ionescu s'a dat îndată după păr și este astăzi pe față agentul călător al burdismului în politică și în biserică deopotrivă.

Nu așa însă Dr. Nicolae Ionescu. El era cu Burdea, dar ținea să declare, că nu aprobă pe Burdia. Ba pe timpul alegerii dela Bocșa, cînd fratele său Petru promise pe sate în interesul reușitei lui Iulian Weisz, ne-a telefonat Nicolae la redacție, că desaproabă pe fratele său și condamnă de-a dreptul ceea ce face.

Chiar și Burdia căuta — pentru ochii lumii — să se lapede de «lica Ionescu».

Nu mai departe, acum 3 ani a apărut în «Foia Diecezană» o știre nostimă redacțională, care spunea din cuvînt în cuvînt:

Am fost recercați a împărtăși, că d-l Constantin Burdia, prezidentul Comunității de avere, nu are nici în clin, nici în mîncă cu clica Ionescu & Comp.

Dar tot așa se lăpăda încă și Dr. Nicolae Ionescu de Burdia. Halariplul lui Dr. Nicolae Ionescu pe vremea alegerii de deputat la Caransebeș, e încă bine cunoscut. Ziua făcea pe agentul d-lui Dr. I. Sirbu, iar noaptea era... la conventicul cu Burdia.

Pe față se lăpădau încă unii de alții. Li-e era rușine.

Dar de atunci a trecut binișor vremea și cu vremea a trecut și... rușinea.

Abonații cari până acum nu și-au achitat abonamentul, sunt rugați prin aceasta să solvească atât restanțele cât și abonamentele înainte, căci în caz contrar după 8 zile vom fi siliți a sista expediarea ziarului.

Administrația „Tribunei”.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 10 Martie n. 1909.

Pentru frații din Italia.

Colecta dlui Vasile Teuca din F. Tout, dela: Vasile Teuca învățător 5 cor. Ioan Todinca (a Petri) 4 cor. Ioan Astelean 2 cor. Petru Todinca (a Mitri) 1 cor. Georgiu Astelean 1 cor. Gavriș Teodor (a Vesi) 1 cor. Popa Dimitriu 1 cor. Petru Mateut 1 cor. Flore Tizban 1 cor. Flore Radu 50 bani, Ana Ladar 50 bani, Flore Milean 40 bani, Nicolau Pantea 40 bani, Floare Milean 20 bani, Teodor Popa 20 bani.

19—20

Colecta d-lui învățător Eugeniu I. Drimba între elevii săi dela: Eugeniu I. Drimba inv. Săcal, 1 cor., elevii Ioan Gal 40 fileri, Rozalia Oșorhan, 40 fil., Florica Bodor 30 fil., Maria Bonar 20 fil., Maria Cicortaș 20 fil., Teodor Ve-

reș, 20 fil., Moise Gurbădan 16 fileri, Gheorghe Faur 16 fil., Eremie Isai, Ana Isai, Teodor Săcădat, Petru Radu, Lucreția Iuhas, Florea Noje, Ioan Noje, Eremie Tărău, Maria Gal, Ana Oșorhan, Ecaterina Miru, Iuliana Lazar, Ana Roșca, Iuliana Săcădat, Maria Chiș, Etelca Chiș, Ioan Chiș, Maria Chiș, Maria Oșorhan, Ioan Nichita, Iuliana Goron, Alexandru Goron, Ana Oșorhan, Maria Gal, Alexandru Chiș, Maria Diș, Alexandru Diș, Elena Roșca, Teodor Roșca, Ioan Iuhas, Florea Szilagyi Mihai Szilagyi, Ecaterina Vereș, Alexandru Iuhas, Ioan Gurbădan, Maria Ardelean, Gheorghe Hodoșan, Iuliana Nichita, Lucreția Lăzurău, fiecare câte 10 fileri. Zeitler György, 12 fil., Zeitler Rezső, 12 fil., Maria Gurbădan 8 fil., Floarea Drăgan, 8 fil., Ioan Oșorhan, 8 fileri, Maria Noje, 8 fil., Gheorghe Erdei, 6 fil., Mihai Gurbădan 8 fil., Maria Oșorhan, 6 fil., Iuliana Oșorhan, 6 fil., Maria Goron, 6 fil., Gheorghe Iuhas, Moise Oșorhan, Vasilie Bonaș, Ioan Chiș, Iuliana Miru, câte 4 fileri. Dimitrie Chereji Ioan Chereji Maria Roja, Mihai Roja, Ioan Roja, câte 2 fileri, Vasilie Trippon, 10 fileri.

Cor. 8-20

2740

Listele noastre precedente 341442

Laolaltă 344128

— Cum s'au romanizat ungurii în Ardeal? Răspunde la această întrebare, într'o conferință ticluită cu mult savantlâc, dl *Csuday I.*, pe care a cetit-o aseară în ședința alianței de ungurizare, »Országos Magyar Szövetség«, la Budapesta. Iată cum crede d-sa:

Imprejurările între cari s'a săvârșit în Ungaria romanizarea se pot grupa în două categorii: unele cari au pregătit terenul pentru romanizare, altele cari au săvârșit romanizarea. O cauză primordială a romanizării o găsește conferențiarul în răspândirea religiei greco-orientale. Din pricina zeicuelii au trecut mulți la religie greco-ortodoxă. Mai era apoi pe acelea vremuri și o mare lipsă de preoți catolici. Mulți preoți catolici, adevăți, au trecut la greco-ortodoxism, pe vremea cînd papa le-a impus celibatul. Intr'acea românii se strecurau în țară necontenit, prin văgăunile Carpaților. Cu vremea s'au format multe insule de români printre unguri, cari astfel s'au lepădat de neamul lor, contopindu se în aceste insule. Din toate acestea — zice autorul — apare lămurit procesul de romanizare a unei mari părți ungurești din Ardeal.

— Mare concert românesc în Budapesta. În Budapesta, unde cea mai mare parte a studenției noastre este condamnată să-și petreacă cinci din șese părți ale anului, — iar o mulțime de familii române de funcționari viața întreagă, — în mijlocul unei culturi străine, orice manifestare românească are un preț foarte mare.

Cât înseamnă pentru mentalitatea celor numiți chiar și numai câteva momente de extaz estetic cauzate de arta curat națională, — predată de exemplu de dna Veturia Triteanu și alți artiști ai noștri, cum se va întâmpla la *concertul de Duminecă în 14 l. c. st. n.*, — asta și-o poate închipui oricine.

Pentru stimații oaspeți, cari ar dori să fie călăuziți dela gară ori apoi la cercetarea instituțiilor culturale ale Budapestei, s'a compus o comisie de călăuzire, care este a se aviza pe adresa: Drl L. Linția, Budapesta, Ráday-u. 20. III. *Comitetu. aranjator.*

— O piesă românească la Monte-Carlo. *Cobzarul* este titlul unei drame lirice într'un act care a avut un succes brillant la teatrul din Monte-Carlo (Franța). Autorii piesei sunt d-șoara Elena Văcărescu și d. Paul Milliet, muzica de

d-na Gabrielle Ferrari, o dramă violentă și pitorescă a cărei acțiune se desfășură în România, printre osândiții la muncă silnică în ocnle de sare, mijloc straniu și fioros. Partițiunea este construită cu arii populare românești ceia ce-i dă un colorit particular și ca un caracter național românesc.

— Noul Șef al guvernului din Bosnia. Se anunță din Viena: În tocul generalului *Winzor*, Majestatea Sa a numit Șef al guvernului din Bosnia și Herțegovina pe generalul *Marian Varesanin*, general de infanterie, fostul comandant al trupelor din Zara, încredințându-i totodată comanda corpului de armată 15 din Seraievo.

— O deputație română în Budapesta. Foile din capitala ungară comunică, că o deputațiune a crucei roșii române, în frunte cu președintele Cantacuzino și cu vice-președintele Dr. Fialla, a sosit acolo spre a studia instituțiile crucei roșii ungurești. Deputația fu primită de președintele reuniunii, ministru pentru Croația Iosipovich, care a luat dispoziții, ca oaspeților români să li-se arate toate cele dorite. Aceștia, se zice, și-au exprimat recunoștința pentru cele văzute și au asigurat că vor lua de model instituția »Crucei roșii« din Budapesta.

— Logodnă. Anunțăm cu plăcere logodna d-șoara *Janette V. Stănescu* cu d. *Dumitru S. Dădărlatu* Pitești.

Cele mai călduroase felicitări!

— Avansamentul în armata comună. După știri din Viena avansările din luna Maiu în armata comună promit a fi foarte favorabile. La trupa de infanterie vor fi avansați la rangul de majori 220 căpitani de cl. I. iar la rangul de căpitani 230 locotenenții Locotenenți vor fi numiți sublocotenenți cari au fost numiți sublocotenenți înainte de 1 Nov. 1902.

— Necrolog. Primum următorul anunț funebrel: Dr. Victor Pop avocat și soția sa Eugenia născ. Stefani cu inimă tristă Vă face cunoscut, că scumpa lor copilă Hortenzia, a încetat din viață în 7 luna c. dimineața la 5 ore în etate de 10 luni. Inmormântarea va fi Marți în 9 l. c. după amiază la 2 ore, după ritul bisericei române gr-cat. *Ileanda-mare* la 8 Martie 1909 st. nou Dormi în pace inger iubit!

— Jubileul unui regiment. Ieri a serbat în Timișoara regimentul nr. 29 de infanterie în care se află și mulți români aniversara de 200 de ani dela înființarea sa. Cazarma regimentului a fost decorată frumos și înaintea porții s'a ridicat un mare arc de triumf cu steaguri. Alaltăieri seara regimentul a făcut o retragere cu torțe prin oraș, trecând pela locuința comandantului de corp generalul Liborius Frank.

Ieri dimineață la orele 10 serbările au fost începute cu oficiarea unei slujbe religioase. În fața regimentului în gală și înaintea corpului ofițeresc din garnizoana întreagă comandantul regimentului colonelul Scheure a adresat trupelor o cuvântare, zugrăvind trecutul de 200 de ani al regimentului care a luat parte la 50 de ciocniri și a pierdut aproape 25.000 de ostași. (Câți români vor fi fost printre ei! N. R.) Cuvântara a fost talmăcită în limba ungurească sârbească și românească. De asemenea a serbat aniversarea și batalionul regimentului care se află în garnizoana la Becicherecul mare.

— Asasinul contelui Potocki. Din Lemberg se telegrafiază că curtea de apel a respins incidentele ridicate de apărătorul studentului Siczynski, ucigașul guvernatorului Potocky, contra actului de acuză al procurorului.

— O nouă lucrare a lui d'Annunzio. Gabriele d'Annunzio a cetit zilele trecute în fața câtorva prieteni noua sa lucrare *La Fedra*, căreia i-a consacrat, nu după cum s'a spus 17 zile, ci aproape 3 luni de lucru continuu, după ce s'a gândit la această operă timp de 10 ani. Caracterul domi-

Dacă a-ți încercat toate!
Tot nu v'au trecut durerile reumatice cereți o sticlă de
SPIRT DE GHIATA

care face să înce-
teze imediat orice **durere de cap, de dinți**, provenite din răceală, ca d. e.
se folosește cu rezultat bun. In contra **GUTURAIULUI** singurul remediu.
Prețul unei sticle 60 fileri, o sticlă mare 1 cor. 20 fil., 3 sticle mari
sau 6 sticle mici se trimt porto franco.
Cantități mai mici nu se trimt prin postă.

Se găsește și se poate comanda la
Szémann Agoston,
farmacist,
Hatvan, Főter nr. 126.
Se expediază zilnic în toate părțile lumii.

nant al acestei creații este acela al tragediei muzicale.

Autorul a voit să reprezinte o lume helenică cu totul deosebită de aceea plină de sentimente și de armonie după cum ne-o înfățișează tradiția.

Fiica lui Pasiphae simbolizează în Fedra poeziei Italian revolta conștiinței contra destinului. Ea se împotrivesc singură contra antagoniștilor ei. Nu e decât aedul care-i ține parte și care-i rămâne credincios până la moarte. El este acela care la finele actului al III-a, povestește moartea lui Hipolit într-o tiradă admirabilă. Scena capitală între Fedra și Hipolit, care precede această tiradă, este de-o frumusețe uimitoare. Efectul dramatic al actului al IV-a este plin de putere. Nu trebuie uitat pasajul în care Hipolit se lupta cu calul mitic, a cărui împotrivire și prindere sunt descrise cu un realism ne atins până acum de nici un tragedian.

— **Contra cântărețului Gheorghe Cristici fiul de rege.** Artiștii berlinezi sunt infuriați în contra anunțării și reprezentărilor prințului Gh. Cristici, și spun că el își întrebuintează numele său la o concurență neloială.

— **Sindicalismul Francez — Niel.** Niel e noul conducător al sindicalismului francez. Lupta a fost între sindicaliștii revoluționari, în cap cu Griffhuels, și sindicaliștii reformiști, în frunte cu Nicolet. A fost ales Niel, care admite metoda revoluționară, dar în același timp pune o deosebită greutate pe reformele și măsurile de îmbunătățire în favoarea muncitorilor, ce se pot obține pe cale pacinică în limitele actualei organizări sociale.

Sindicalismul, care debutase ca o protestare în contra socialismului politic și parlamentar, începe să descrie aceeași curbă ca socialismul.

— **In jurul mormântului lui Leopardi.** O discuție pasionată s'a început cu privire la faptul dacă Leopardi a fost cu adevărat înmormântat, după cum s'a pretins, la 14 Iunie 1837, în biserica Sf. Vitale, la Fuorigrotta, pe strada Pouzzoles, nu departe de mormântul lui Virgil. Preotul Tagliatela contestează autenticitatea mormântului lui Leopardi și pretinde că atunci când s'a recunoscut sicriul lui în anul 1900, cu ocaziunea restaurării bisericii, nu s'au găsit în el rămășițele ilustrului poet.

— **O statistică interesantă.** Japonia n'a terminat încă ancheta sa oficială, asupra pierderilor cauzate de ultimul războiu cu Rusia.

Cu toate acestea, ele se estimează la mai bine de 5 sute de mii oameni și anume: 150 de mii rămași pe câmpul de luptă, un număr aproape identic au murit de diferite boli; două sute de mii s'au întors în țară invalizi; aproape o sută de mii au fost răniți, din cari unii au ieșit complectamente vindecați din spitale.

Ultime informațiuni.

— Prin telefon. —

Ședința Camerei.

Budapesta, 10 Martie.

Ședința se deschide la orele 10¹/₄. Prezidiată Rakovszky.

Înainte de a se continua discuția dării de venit, d. Dr. V. Lucaciu aduce la cunoștința camerei violarea dreptului său de imunitate de către oamenii administrației în comuna Ticvaniul-mare. D-sa a voit să informeze camera mai pe larg, dar a fost întâmpinat de vociferările deputaților unguri și a trebuit să renunțe. Cazul se va discuta în comisia de imunitate.

Se continuă apoi discuția dării de venit. La paragraful 67. Vázsonyi V. cere ca

diurnele voiajerilor să nu fi puse la dare. Sándor P. sprijinește propunerea lui Vázsonyi.

Polónyi G.: Cere ca proprietarii de pământ, cari nu stau în țară cel puțin o jumătate de an, să plătească dare intreit de mare. Wekerle: sprijinește propunerea lui Polónyi. Camera decide în acest senz. Cu aceasta se încheie discuția dării de venit.

Urmează proiectul de lege referitor la membrii comisiei de arunc. Se primește în general și se trece la discuția pe paragrafi.

La p. 38 Vázsonyi V. cere ca în comisie să poată figura și membrii de profesiune liberă, cari nu sunt proprietari de pământ sau de case. Buza B. cere ca în comisia care stabilește darea de venit a meseriașilor și comersanților, jumătate din membrii să fie meseriași, jumătate comersanți.

Szabó I. Propune ca în comisie să fie numiți și câte doi oameni ai antistiei comunale, din comuna unde se face aruncul. Wekerle primește propunerea lui Buza și cere respingerea celorlalte. Camera decide în acest senz.

Cu § 41 se trece la interpelații.

Beniczky Ó. Interpelează în chestiunea uzurei ce o fac societățile de înmagazinare cu înmagazinarea mobilelor. Cere aplicarea cu rigoare a legii comerciale și de uzură. Solicită măsuri și în contra agențiilor de emigrațiune.

Farkasházy Zs. Interpelează în chestiunea confiscării romanului »Sanin« de Arciubasew. Spune că acest roman nu propagă perversitatea sexuală, dupăcum afirmă o parte a presei. Ședința se ridică la orele 2 și un sfert.

Intrunirea clubului naționalist în Budapesta.

— Prin fir telefonic. —

Budapesta, 10 Martie.

Azi la orele 4 p. m. clubul deputaților naționaliști se întrunește spre a dezbate situația politică, clubul va hotărî, să ducă o luptă hotărâtă contra art. 4 din proiectul despre congruă care pune condiții umilitoare și jignitoare bisericii și preoșimii noastre. Se va discuta probabil și despre atitudinea deputaților sârbi radicali.

Poșta Administrației.

Al. Dragomir, Gurasada. Am primit 6 cor. a bonament până la 1 Aprilie 1909.

BIBLIOGRAFII.

A apărut Nr. 435 436 din »Biblioteca pentru toți« cuprinzând celebrul roman »Un erou al timpului nostru« de marele scriitor rus Mihail Lermontov. În acest roman autorul zugrăvește cu pană de maestru viața și aventurile ofițerilor ruși trimiși să-și facă datoria în ținuturile îndepărtate ale Caucasului, și să se lupte cu populațiile din partea locului. Lermontov se folosește de acest prilej ca să descrie natura sălbatică din Caucas,

unde omul respiră în deplină libertate, precum și moravurile, tradițiile, dramele popoarelor caucasiene, născute pentru război. Stil simplu și curgător, p'alcouri duios și mișcător, zugrăvire admirabilă a peisagiilor, observații fine și spirituale ce farmecă pe cetitor, iată calitățile acestei scrieri. Cât de frumos și de interesant e romanul »Un erou al timpului nostru« o dovedește faptul că apare acum în ediția III-a, după un interval relativ scurt. Traducerea e făcută într-o românească aleasă și curată, de către cunoscutul publicist B. Marian. Prețul 60 bani. Se află de vânzare la librăria »Tribunei«.

*

La librăria »Tribunei« se află de vânzare următoarele cărți:

Spiritul critic în cultura românească, de Ibrăileanu prețul 2 cor., + 10 fil.

În lumea dreptății de nuvele și schițe, Ioan Al. Brătescu Voinești 2 cor., + 10 fil.

Legenda funigeilor, poem dramatic în 3 acte de St. O. Iosif și D. Anghel 1 cor., + 10 fil.

Demonul, poemă tradusă din rusește de Ioan R. Rădulescu 1 cor., + 10 fil.

Revista »Viața Românească« Nr. 12 2.— + 10 fil.

Sentinela cântărilor bisericesti române compusă de Terențiu Bugariu, preot militar Prețul 20 cor., plus 30 fi., porto.

Neamul românesc în Basarabia de N. Iorga cor. 250 plus 10 fileri porto.

Diia bibliotecă românească Socec următorii nr. Nr. 32—34 Vlaicu-Vodă, dramă în 5 acte, versuri, de A. Davila 80 fil. plus 10 fileri porto.

Nr. 35 Ioan Prostul, poveste de Tolstoi, trad. de G. Carp, 30 fil., plus 5 fil.

Economie.

Mari temeri la Viena și Budapesta de un război vamal cu România. »P. Lloyd« află dela corespondentul său din București cu mult regret că negocierile între Austro-Ungaria și România se vor întreprinde din cauza intransigenței agrarienilor austro-ungari.

E foarte probabil deci că va începe din nou un lung război vamal între cele două state.

*

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 10 Martie 1909.

Grâu pe Aprilie 1909	25.62—25.64
Săcară pe Aprilie	18.30—18.32
Cucuruz pe Maiu	14.56—14.58
Ovăs pe Aprilie	17.18—17.20

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou	
De Tisa — — — —	26 K. 55—26 K. 85 fil.
Din comitatul Albei —	26 » 15 26 » 50 »
De Pesta — — — —	26 » 20—26 » 55 »
Bănățenesc — — — —	26 » 50—26 » 80 »
De Bacica — — — —	26 » 30—26 » 70 »
Săcară — — — —	19 » 70—19 » 90 »
Orzul de nutreț, cvalit. I.	17 » —17 » 20 »
» » calitatea a II.	16 » 50—16 » 80 »
Ovăs » » I.	17 » 55—18 » — »
» » » II.	17 » 25—17 » 55 »
Cucuruz — — — —	14 » 05—14 » 25 »

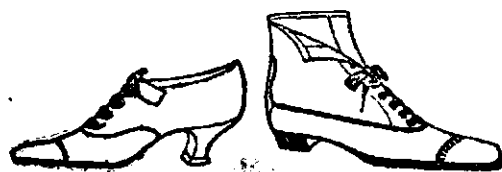
Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar Gheorghe Nichin.

Szimonidesz și Raduch

pantofar

Kolozsvár, Vesselényi Miklós utca 4.

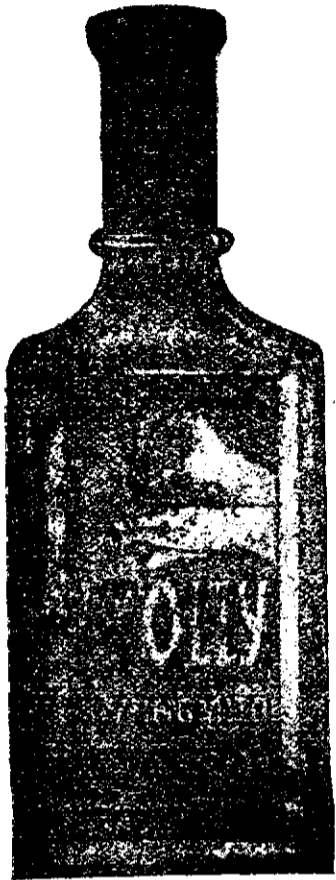
Își recomandă on. public din loc și provincie, marfa lor de prima calitate, care se bucură de bună reputație. Fac **ghete** pentru picioare cură de bună reputație. Fac **ghete moderne de copii, bărbați și dame din cel mai bun material și cu prețuri moderate.**

•• Pentru comanda din provincie rugăm să ni-se trimită de model o ghietă veche ••

"MOLLY"

In trei zile face mânilor —
catifelate și albe ca spuma.

Marca înregistrată.

Acest conservativ al mâinilor, este compus din substanțe recunoscute de știința cosmetică modernă, ca cele mai bune și inofensive pentru catifelarea și îngrijirea mâinilor și întrece în efect, orice alt preparat de acest fel. Se trebuie înțeață cu mult succes contra roșeții

mânilor și contra tuturor altor defecțiuni a pielii mâinilor.

"Molly" este un remediu excelent pentru mâinile cari se ocupă regulat cu lucrul de casă; moaie pielea în scurt timp și dă mâinilor o albeață foarte plăcută.

Prețul unui flacon 1 cor.

Se prepară și se vinde la:

Drogeria și parfumeria

NESTOR HANZU

Arad, Weitzer János-utca 2.

Alexandru Văleanu

magazin de mănuși, de bandaje și de pantofărie ortopedică.
Sighetul-Maramurășului.

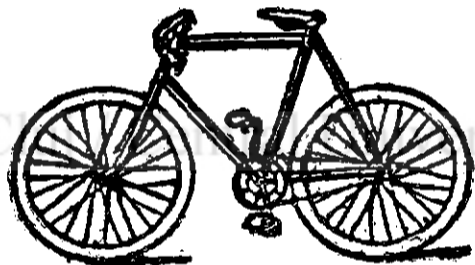

Piața principală (Pötér).

Beșici de gumă americane, beșici de pește — franțuzești. —

Prezervative femeiești, Clo-rapi de gumă, suspenzoare, bandaje, mănuși, bandaje „Diana”, — irigatoare. —

Execut după comandă medicală, ghetete orthopedice pentru picioare ori-cât de bolnave și dure — roase. —

Cele mai bune biciclete
pentru 120 cor.

se pot căpăta dela firma

Kalenda János

în Oradia-Mare (Nagyvárad),
lângă biserica cu lună.

Tot acolo se pot capăta pe ales:
mașini de cusut, gramofone și arme.

Mare atelier de reparat.

Telefon în legătură cu întreg comitatul 245.

80.000 pruni bosneaci altoiți

pentru presădire, de specia cu fructe mai mari și deosebit de frumoase, de culoare neagră, care au fost premiate cu prima diplomă a guvernului țării din Sarajevo, la expoziția din Viena, Budapesta și la expoziția universală din Paris cu medalia de argint.

Se află spre vânzare la

Sava T. Kojdici, Brčka (Bosnia)

din pepin'era proprie.

Lucza Jozsef

atelier chimic pentru curățitul hainelor
Seghedin (Szegeed), Laudon u. 9

Primește: curățirea și văpsirea hainelor bărbătești, femeiești, de copii și preoțești, postav de mobile, haine de doliu mai departe

curățirea penelor de pat

cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscățimea originală și vor fi scutite de praf.

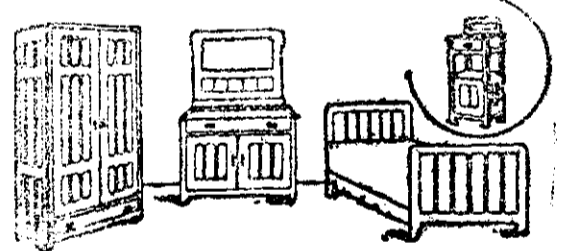
Comandele din provincă să efectueze imediat și prompt

Library Cluj

KARL HORED T

magazin de mobile.

Nagyszeben, Salzgasse Nr. 33.

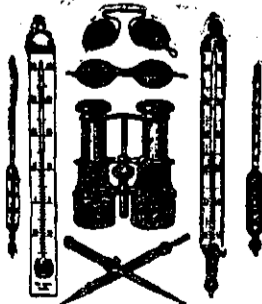

Magazin de dulapuri, mese, scaune, scaune de copii, paturi, divane credențe, paturi de bucătărie, spălător și tot felul de mese, scaune din lemn încovoiat, scaune cu leagăn, foteluri de birou, taluret cu șurup, mese de ceai ș. a. Sunt totdeauna în depozit.

PETRY ÁRPÁD

orologier și mehanic

Oradea-mare — Nagyvárad, Rákoczi ut 3.

Recomandă atelierul său bogat de orologe, instrumente optice și de fotografiat; ține în magazin cele mai bune orologe, ochelari, ochiane, termometre, barometre, gradator medical pentru căldură și ferbințală, gradator — pentru spirt și aier, —

precum și tot felul de articlii pentru fotografiat și primește repararea tuturor lucrărilor ce se țin de branșa aceasta cu prețuri ieftine pe l. garanță.

SZABÓ SÁNDOR

sculptor, auritor și fabricant de iconostase și altare

— SZATMÁR, Wesselényi-utca 3. sz. —

Face cu prețuri moderate:

iconostasuri,
altare,
amvoane,
jertvonicuri;

primește renovarea iconostaselor vechi, a altarelor, a jertvonicelor și a amvoanelor, precum și tot felul de lucruri în branșa asta; cu concursul pictorilor renumiți pentru pictarea iconaelor, precum și tot felul de aurituri.

Distincțiunea muncii mele se adevărește prin multele scrisori de mulțumire, pe cari le am la mână; ca rocea a parohiei din Veresmart și Magyarkonyát.

Col din Ai atelier de pietri monumentale aranjat
cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA măiestru de monumente
și pietri de cimitir —
Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central:

Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszeben, Déva și Bánpatak.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad
cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄
și 5%, pe lângă dividendă de mijlocie și amortizație de
interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez spe-
sele de intabulare, convertez datorile de interese mari.

Resolvare grabnică, serviciu prompt.

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a
Institutului pentru credit fonciar din Sibiu
pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)
(Lângă filiala Poștei.)

Primesc pe lângă onorariu acuzitorii de afaceri abili
și demni de încredere.

GEORG DÉCSI

măiestru de instrumente muzicale
SIBIU, str. Ocnei Nr. 10.

Magazin de tot felul de intru-
mente muzicale, depozit bogat
de cele mai bune coarde.
Primește și execută prompt tot
felul de comande din provin-
cie, precum reparaază bine și
ieftin orice lucrare ce aparține acestei ramuri.

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

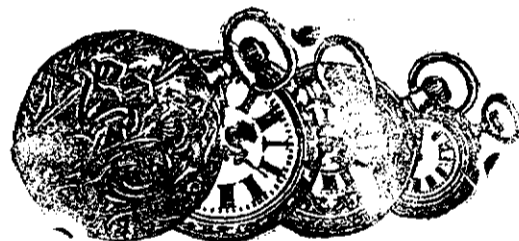
Mediaș — Medgyes.

Lucru de mână garantat

Ghete de șevro pentru domni . . .	K 11.—
„ „ box „ „ „ „ „ „ „ „	K 11.—
„ „ șevro pt dame cu bumbi	K 10.50
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „	K 9.50
Jamătăți de șevro pentru dame . . .	K 8.—
Ghete tari de muncitori dela . . .	K 6.80
Ghete de copii dela	K 3.—

Material de I-a clasă.

SÜSZMANN H.

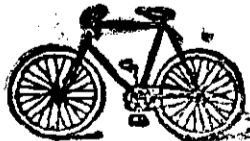
ciasornicar și bijutier
Nagyszeben
Strada Urezului 27
(Reisbergasse.)

Repară multilateral pe lângă garanție tot felul de
ciasornice de buzunar, pendule și de
alarmă. Ține în deposit cu prețuri moderate ciasor-
nice de părete, de buzunar și de alarmă,
precum și tot felul de bijuterii.

KATZKY ANTAL

atelier mehanic de mașini de cusut
și biciclete
Temesvár, Belváros
Lonovics-u. 6 sz. (Intra-
rea prin partea str. Jenő főherceg).

Se angajază să repare și să procure mașini de cusut, mașini
de împletit otorapt, biciclete motoare, automobile, gra-
mofoane și mașini de scris, precum sonerit electrice și repa-
rarea telegrafelor de casă și introducerea lor.

Ține în deposit mașini de cusut vechi și
biciclete, tot așa gramofone și părți sepa-
rate de mașini de cusut și biciclete.

Mare asortiment în plăci românești pentru gra-
mofoane cudiametru de 25 cm., 4 cor. 50 fil.

Preț-curent gratuit și porto franco.

Prima fabrică de mașini agricole
și întreprindere de săpat fântâni adânci din Sătmár
SZATMÁR strada Teleky 8.

Șeful
firmei

PROBST MÁTYÁS

Primește:

instalări de mori de aburi și motoare cu ulei,

sfredelirea de fântâni arteriane,
conducturi de apă și pompe de
apă de orice sistem, aparate
pentru uscatul nutrețului, repa-
rații de automobile și de mo-
toare cu benzină și orice lucrări
atingătoare de această branșă
cu prețuri avantajoase.

Depozit permanent de mașini cu
aburi și de pompe.

